AZTAG
JOURNAL ARMÉNIEN
B. P. 587
BEYROUTH, Liban

Directeur-Propriétaire
HAIG BALIAN

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆ
ՍՈՒՐԻԱ տար. 425, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 225 Ս. Դ.
ԱՐՏԱՍԱՀՄ. տրի. 6, ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ 4 տոլար
Տնօրէն-Խմբագիր՝ ՀԱՅԿ ՊԱԼԵԱՆ

ԱԶԴԱԿ

ԵՐԿՕՐԵԱՅ ՀԱՑԱԹԵՐԹ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏԱԿԱՆ

ازتاك
جريدة سياسية ادبية اقتصادية حرة

ՇԱԲԱԹ ՓԵՏՐՈՒԱՐ 6 1932
ԶԵՌՔԷ ԶԱՏԸ 3.50 Ս. Դ.

Ե. ՏԱՐԻ | Ամէն առաքում պէտք է ըլլայ բերելու տնօրէնին հասցէին | ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ ՕՐԵՐԸ | Չհրատարակուած ձեռագիրները չեն վերադարձուիր | Թիւ 123 (568)

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ՎՏԱՆԳԻ ՀԱՆԴԷՊ

Տէրութիւնները երբ վտանգ տեսնեն իրենց շուրջը և կամ ալ պատերազմի մը կարելիութիւնը զգան, իսկոյն կը քննեն իրենց զինական ուժերը, հագիւինդ պատրաստութեանց կը նուիրուին, կը զօրացնեն իրենց բանակները՝ ցամաքային թէ օդային ու կ'սպասեն կազմ ու պատրաստ։

Նոյն իսկ անբան անասունները կը հպատակին այս օրէնքին և երբ զգան թէ մօտ է ձմեռն ու ձիւնը, աւելի ապահով տեղեր կը փախչին և կամ կը քաշուին իրենց թաքստոցներէն ներս։ Երբ անոնք տեսնեն թէ՝ արտաքին թշնամիի մը սպառնալիքին ենթարկուած են, իսկոյն միաձոյլ ճակատ մը կը կազմեն՝ դիմադրելու համար անոնց դէմ։

Դժբաղդաբար բացառութիւն կը կազմենք մենք այս անյեղլի օրէնքէն ու ճշմարտութենէն։ Ներքնապէս և արտաքնապէս վտանգուած ենք։ Ներքին թշնամին՝ հայ թիւրքը մէկ կողմէն, արտաքին թիւրքը միւս կողմէն հաւանգացին աշխատանքի նուիրուած են պատմութեան սեփականութիւնը դարձնելու համար մեր տարագիր ու ճակատագրահալած ժողովուրդը։ Ներքին թիւրքը՝ հայածուն արարածներն են, որոնք ամէն տեղ պառակտում, անհամերաշխութիւն և խռովութիւն սերմանել կ'ուզեն մեր ցիրուցան ժողովուրդին մէջ և յաճախ, պատառ մը չոր հացի սիրոյն իրենց խիղճն ու հոգին կը ծախեն արտաքին թշնամիին, դիմելով ամենաստորին միջոցներու։ Իսկ արտաքին թշնամին՝ մեր գաղտուր ոսոխը, հոգէառ հրեշտակի պէս կը հետապնդէ մեզ և խտիր չի դներ միջոցներու մէջ ընտրելու համար մեզ։ Ռուսական պէս երկրէ երկիր կը թափառի մեզ հետ թիւրքը, Ֆրանսայի մէջ թէ՝ Սիւրիոյ լեռները, սահմանի վրայ թէ՝ Ամերիկաներու մէջ, մինչ մեր հեռուներուն վրայ դարանակալ կը գտնուին Թէվֆիկ Ռիւշտիներն և անոնց ազգը, ծուղակներ ու դաւեր լարելով ամենուրեք։

Զրկուած և լքուած ենք բարեկամներէ ու անտէր և անհայրենիք տարիէ տարի ի վեր կը թափառինք անտիպատակ ու անզիտակ։ Վտանգը հասած է մինչև մեր դռները և մենք մահամերձ հիւանդ վիճակի մը մէջ կը գտնուինք, սակայն չենք խորհիր երբեք դարմանի մասին։ Անդադար չէփորները կը հնչեն մեր ականջներն ի վեր, բայց մենք ձեռնածալ նստած, զբաղուած ենք փոքր ու գծուծ հաշիւներով, իրար բամբասելով և իրար վարկաբեկելով։ Կուրցած ենք՝ տեսնելու համար մեր դռներուն հասնող զարհուրելի վտանգը։ Դարձած ենք այնքան անփոյթ, մատնուած ենք բարոյական այնքան մեծ ողբերգութեան մը, որմէ ազատում շատ դժուար կը թուի։ Մահամերձի անկողնին շուրջ նստած, իրար հետ կը կռուինք անոր ժառանգութեան շուրջ և չի կրնալով բաժնուիլ մեր մէջ, կռիւի կ'բռնկինք իրար հետ։

Մեծով ու պզտիկով, պետերով և առաջնորդներով փոքրացեր ենք։ Ատելութիւն և կիրք մեր բոլոր գործերուն մէջ, Թէնսախնդիր ոգի և ոխակալ վերաբերմունք իրար հանդէպ։ Ղեկավարի վայել հեռատեսութիւն և կացութեան գիտակցութիւն երբեք չունինք։ Վտանգի հանդէպ պատրաստ ըլլալու և զինուած սպասելու նախատեսութիւնը չունինք։ Ժողովուրդ վարող և անկէ սիրուող պետեր չեն ծնիր։ Անխտրական և անտեսակալ ոգի ունեցող ազգային և հոգևոր առաջնորդներ հազուագիւտ են։

Մէկ խօսքով, վտանգի հանդէպ կանգնած փոխանակ կազմակերպուելու և ինքնապաշտպանութեան միջոցները ձեռք առնելու, օրէ օր քիչ մը աւելի կը խորացնենք երկպառակութեան և անմիաբանութեան անդունդները, ուրախութեան քրքիջներ պատճառելով ներքին և արտաքին թշնամիներուն։ Կը դիւրացնենք գործը սոսինձներուն, որոնք երախաբաց կ'սպասեն մեր դռներուն առջև։

Պատմութիւնը չէ ունեցած շրջան մը, ուր հայութիւնը ապրած ըլլայ այսքան մռայլ և մութ օրեր։ Տէրութիւնները, ըսինք, վտանգի պահուն և վտանգէն առաջ իրենց բանակները կը քննեն և պատրաստ կ'սպասեն։ Իսկ նշանաւոր առածագէտ մը կ'ըսէ․ «Ազնիւ քաղաքացիները վտանգուած քաղաքին դռներուն առջև իրարու հետ չեն կռուիր»։

Մենք որ այնքան ակար ու անպաշտպան բազմութիւն մըն ենք, ինչո՞ւ կ'ըլլանք անփոյթ ու անտարբեր, երբ ստիպողական կարիք ունինք ինքնամփոփուելու և միաձոյլ դանգուած մը դառնալու։ Արտաքին թշնամիին սարքած դաւերէն անվտանգ ազատուելու համար անհրաժեշտ է ներքին ճակատին վրայ գոնէ խաղաղութիւն և համերաշխութիւն հաստատել, ի զուր տեղ չվատնելու համար մեր արդէն վատ ուժերը։ Որովհետև ամբողջ հայութեան ֆիզիքական գոյութիւնը վտանգի տակ է այսօր։

Քաղաքական տարբեր ուղղութիւններ և համոզումներ արգելք չենք կրնար ըլլալ կազմակերպուելու և ներդաշնակ միութիւն մը յառաջացնելու, եթէ ներքին թշնամին՝ խորթ զաւակը, արտաքին թշնամիի հաշւոյն չի պղտորէ մեր ներքինը, և կամ հարազատ հայութիւնը, իր ցեղային արժանապատուութեան և բաէալական նուիրականութիւններուն նախանձախնդիր երիտասարդութիւնը իր կոչումին գիտակցութիւնը ունենայ։ Այն ատեն կարելի չըլլար Հայը Հայուն դէմ ճակատել և Հայը Հայէն բաժնել։ Բուն հիւանդութիւնը ուրեմն ներքին է, հետևաբար դարմանն ալ պէտք է նախ ներքին ըլլայ։ Գաղութներու մէջ անկերպարան ու քաոսային վիճակի ստեղծման պատասխանատուները պէտք է փնտռել մեր մէջ։

Հայութիւնը ամենադժնդակ և արհաւրալից օրեր կ'ապրի։ Սպառնացող վտանգներուն դիմադրելու համար միայն մէկ միջոց և կարելիութիւն կայ. ՄԷԿ ՃԱԿԱՏ։ Պէտք է իրագործել կացութեան պարտադրած այս միջոցը, եթէ Հայութեան շահը և գոյութիւնը վեր կը դասենք ամէն նկատումէ և անձնական ու հատուածական ճղճիմ հաշիւներէ։

Պէտք է լրջօրէն մտածեն մեր ղեկավարները և հայութեան ծանրութիւնը, որոշելու համար մեր դիրքը վտանգին հանդէպ։

ՕԳՆԵՑԷ՛Ք
ՀԱՅ ԹՈՔԱԽՏԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ

Մազլըքէնի Ազգ. Բուժարանի Հիւանդները

Երեք թոքախտաւոր փոքրիկներ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ
ԳԱՆՁԵԼԻ ՏՕԼԱՐՆԵՐԸ

Հազիւ 15 տարի կ'անցնի ոսկեան տօլարի յաղթական քաղաքականութիւնը՝ 1915 էն մինչև 1930 թուականը։ Այժմ երբ անդրադանք կը հնչեցնեն ամէն կողմէն 12 միլիոն անգործներու օգնութեան հասնելու, պետական բացեր գոցելու համար, միւս կողմէն ծերակոյտը կ'զբաղի ձեռքէ հանուած տօլարներու հաշիւներով։ Մեր գործնական կեանքին մէջ ալ յաճախ կը հանդիպինք, երբ վաճառական մը կ'ըսնանկ, կ'ուզէ հին հաշիւները պրպտել, բան մը աւելի քաշելու պարտատէրերէն։ Բայց գիտենք նաև որ տոմարի մէջ «գանձելի» արձանագրուած հին գումարներ մեծ մասը, անկախ մեր կամքէն կը դառնան «անգանձելի» գումարներ։

Ծերակոյտը յանձնախումբ մը ընտրած է քննելու՝ տրուած տօլարներու գումարը և ճշդելու՝ արտաքին նախարարութեան ուղղակի կամ անուղղակի պատասխանատուութիւնը։ Քիչ վարը պիտի տեսնենք թուանշաններով որ երկիր մը չէ մնացած որ օգտուած չըլլայ Ամերիկեան մարդասիրական զգացումներով զինուած կանանչ տօլարներէն։ Ամերիկեան դրամատէրներ գինովցած օրուայ շահերէն և մանաւանդ ընդհ. պատերազմէն յետոյ օգտուելով Եւրոպայի տնտեսական անտոպատ կացութենէն, լայնօրէն բացին իրենց դրամատուներու գանձերը։ Նոյնիսկ կաշառուած են օտար պետական պաշտօնեաներ որ փոխառութիւնները դիւրացնեն իրենց հետ։ Եւ այս պարագան երեւան եկած է վերոյիշեալ Յանձնախումբի քննութեան ընթացքին։ Յիշենք միայն մէկը։ Հաստատութիւն մը 533 հազար տօլար վճարած է այն մարդոց որոնք յաջողցուցեր են Բէրուի կառավարութեան 100 միլիոն տօլարի փոխառութիւնը և Բէրուի նախկին նախագահին տղան իբր վարձատրութիւն ստացեր է 415 հազար տօլար։ Յանձնախումբը հաստատեր է որ շատ մը փոխառութիւններ եղած են առանց Միացեալ Նահանգներու արտաքին նախարարութեան հաւանութեան և շատ անգամ արգելուած են գումարներ հակառակ նախարարութեան խորհուրդներուն։

Համաշխարհային պատերազմէն առաջ Միացեալ Նահանգները 2 միլիոն տօլար պարտական էր օտար պետութիւններուն, բայց պատերազմէն յետոյ արդէն 18 միլիոն տօլարով պահանջատէր կը դառնար և հաստատուած մինչև հոսբրին Հևկես ակերով։ Սոյն գումարին միայն 7 միլիոնը կը պատկանի պատերազմական պարտքերու իսկ 11 միլիոնն ալ փոխ տրուած Եւրոպայի և հարաւային Ամերիկայի երկիրներուն կարճ և երկար պայմանաժամերով։ Մօտաւոր գաղափար մը տալու համար վերոյիշեալ գումարի չափի մասին, 18 միլիոն տօլարը կը վերածենք ոսկիի և կ'ունենանք մօտ 4,091 միլիոն ոսկի, հաշուելով ոսկին 110 ֆրանքէն։

Այնպիսի կացութիւն մը ստեղծուած է որ ոչ պահանջատէրը գիտէ թէ տրուած գումարներուն որքը գանձելի է և ե՞րբ, իսկ պարտատէրն ալ չգիտեր թէ ինչ միջոցներով պիտի վճարէ։ Առանց անդրադառնալու կողմերու տնտեսական կարողութիւններուն, քաղաքական վտանգաւոր բարդութիւններուն և նոյնպէս առաջ եկած գայթակղութիւններուն և ընդհանուր զայրոյթին, պիտի զանազանենք առայժմ տրուած տօլարներու հաշուական կողմին ծանօթանալու համար մէկ պատկերը այն կացութեան որու մէջ կը գտնուին Միացեալ Նահանգներու լայնանի դրամատէրները։

Հաստատուած է որ միայն դրամատէր Մորկանը պատերազմէն յետոյ փոխառութիւններ ըրած է Ֆրանսային 300 միլիոն տօլար, Գերմանիային 208, Պելճիգային 260, Արժանթինին 159, Աւստրալիային 165, Գանատային 103, Աւստրիային 50, Դանիային 59 և Չիլիին 25 միլիոն տօլար։ Ասկէ զատ եղած է զանազան տեսակի փոխառութիւններ քաղաքապետութիւններուն։ Բէնիչ յանձնախումբը քննադատելով հանդերձ արտաքին նախարարութիւնը թէ արգելք չէ եղած դրամատէրներուն որոնք ազատօրէն տօլարները տրամադրած են օտարներուն, այն եզրակացութեան եկած է որ սխալներուն մեծագոյն մասը գործուած են դրամատէրներու կողմէ, ցուցնելով նուազ փորձառութիւն տնտեսական ասպարէզի մէջ և նուազ հեռատեսութիւն քաղաքական կեանքի մէջ։

Հարաւային Ամերիկայի երկիրներէն շատերը գոցրեցուցած ըլլալով իրենց վճարումները և շատերն ալ անոնց հաշւեկեալուն Միացեալ Նահանգները կը կորսնցնեն մօտ 700 միլիոն տօլար, այսպէս առայժմ Պրազիլի կառավարութիւնը կը պարտի 363 միլիոն տօլար, Չիլիի կառավարութիւնը կը պարտի 283 միլիոն, Բէրու, Պոլիվեա, Գօլոմպիա և Ուրուկուայ միասինկը պարտին 170 միլիոն տօլար։

Միւս կողմէ կը մնայ Եւրոպայի պատերազմական պարտքերը որ կը հասնին 7 միլիոն տօլարի։ Միացեալ Նահանգներու մարդասիրական զգացումները հանդէպ Եւրոպային, վերջ գտած է այլևս և այս էէասը շեշտուեցաւ ծերակոյտի մէկ նիստի մէջ երբ կը քննուէր Միացեալ Նահանգներու տնտեսական հարցը։ «Եւրոպան պիտի վճարէ» խօսքը բաւական առաձգական է և աւելորդ է հոս յիշել Գերմանիոյ դիրքը հանդէպ Դաշնակիցներուն և այս վերջիններուն ալ դիրքը հանդէպ Միացեալ Նահանգներուն։

Այսպէս թէ այնպէս, կանանչ տօլարները կը շահագործուին Միացեալ Նահանգներէն դուրս՝ հարաւային Ամերիկայէն մինչև կեդրոնական Եւրոպա, նոյնիսկ մինչև Ծայրագոյն Արևելք և վերջերս ալ մինչև սնանկացած Թիւրքիա։ Ստեղծուած տնտեսական և անտեսական բարդ կացութեան առջև տօլարը պիտի կարողանա՞յ դիմադրել իր նախկին ուժով թէ սասպուած տեղի պիտի տայ։ Մօտ ապագան պիտի պարզէ այդ կացութիւնը։

Գ. ՍԱՐՃԵԱՆ

ԳԹՈՒԹԵԱՆ ՕՐԸ

Վաղը, Բարեկենդանի Օրը, Յայտարարուած ըլլալով ազգային բուժարանի օր, մասնաւոր յանձնախումբերու կողմէ հանգանակութիւններ պիտի ըլլան։ Կը թելադրենք մեր հայրենակիցներուն անմասն չի մնալ այս գութ բարեսիրական ձեռնարկէն եւ առատաձեռնութեամբ նուիրաբերել իրենց ողորմութիւնները։

ՀԱՅԱՏԱՌ «ՄԻԼԼԻԷԹ»Ի ՄԸ
ՏԽՈՒՐ ՄԱՏՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Պոլսական 3 թերթերու ամբաստանութիւնները

Մեր ընթերցողները անցեալ գիտեն թէ՝ Պոլսոյ մէջ կը հրատարակուի հայատառ փոքրցային թերթ մը, որ հաճելի ըլլալու համար թիւրք կառավարութեան, զանազան մատնութիւններով եւ զրպարտութիւններով կ'ամբաստանէ պատուաւոր ազգայիններն ու ընկերութիւնները։ Քանի մը ամիս առաջ «Ազգարար»ի դէմ տրուած կախակայման հրամանը յայտնի եղաւ որ այս թերթի ստոր մատնութեան արդիւնքն է։ Արտասահմանի մէջ ալ դժբաղդաբար անպակաս են յուսաղբարները «Նոր Լոյս»երու, որոնց նիւթ կը հայթայթեն «Միլլիէթ»ներու եւ «Վագըթ»ներու։

Ցոյց տալու համար «Նոր Լոյս»երու կատարած տխուր դերն ու մատնութիւնները, Պոլսոյ հրատարակուող «Պասկեր» շաբաթաթերթէն կ'արտատպենք ստորեւ յօդուածը, որ արտատպուած է նաեւ Պոլսոյ հրատարակուող «Ժամանակ» եւ «Արեւելք» թերթերուն կողմէ։—

Եթէ մէկ քանի շաբաթներէ ի վեր, այս սիւնակներուն մէջ մեր համեստ կոչումին հետ աղերս չունեցող հարցեր կը յուզենք, այս այն պատճառով որ, մեզ համար անհանդուրժելի է այլեւս նոյնիսկ իրազեկ ականատեսի հանգամանքը հանդէպ այն ինկածութիւններուն, որոնք կը գործուին Պոլսոյ մէջ, Մամուլի անունով։

Մեր երիտասարդական տրամադրութիւնը չկրնար ըմբռնել թէ «նկատումներ ու հաշիւներ» կրնան մամուլի մշակը հրապուրել այնքան, որ իր սահմանած պատասխանատուութեան անգիտակից սայթաքի խոտոր ճամբաներու մէջ ու թաւալգլոր յառաջանայ դէպի խաւարը, քաոսը, միասին առնելով նաեւ իր առաջնորդի հանգամանքին վստահուած հասարակութիւն մը։ Հասարակութիւն մը, որ առանց առաջնորդի կը նմանի այն թեւատ թռչունին, որ պարապութեան մէջ ի զուր մարանչելէ յետոյ, կ'իյնայ ալիքներու ընկլուզող գիրկին մէջ։

Անհաւա՜նք ուրեմն, որ զարմնութինով հասարակութիւնը։ Պոլսահայութիւնը պէտք է ճանչնայ այլեւս իր առաջնորդներուն արժանին ու անարժանը, պէտք է ճանչնայ անոնց նկարագիրն ու մտայնութիւնը, և բաս այնժ ընտրէ իր ընթացիք ուղին։

* *

Կ'ամբաստանե՛նք «Նոր Լոյս» թերթը իբրև Պոլսահայ ազգային կեանքին մէջ ճեղքուածքներ յառաջ բերող, երկպառակութիւններ սերմնող, համերաշխութեան անկարելիութեան ուղղակիօրէն սատարող թերթ մը։

Կ'ամբաստանե՛նք «Նոր Լոյս»ի խմբագրական քարտուղարը, իբրեւ պաշտպան անարդար դատերու, գայթակղութիւններու, ազգային արժանապատուութեան դէմ ուղղուած նախատինքներու։

Եւ կը ցաւինք «Նոր Լոյս»ի այն աշխատակիցներու դիրքին հանդէպ, որոնք իրենց արժանիքը ի սպաս դրած թերթին ծառայման, անուղղակիօրէն գլխաւոր պատճառներ կը դառնան, որ «անիշխանութիւն» ջատագովող խմբագրական քարտուղարը դիրք մը, համբաւ մը և յատկութիւն մը չունի։

Հարևանցի ակնարկ մը իսկ բաւարար է փաստելու մեր ամբաստանութիւնը։ Վերջին երկու տարուան ընթացքին չմնաց ոևէ անարդար ու տխուր դատ, որ չպաշտպանուի «Նոր Լոյս»ի և իր խմբագրական քարտուղարին կողմէ։ Այսպէս, այս վերջնոյն Գաբրիէլ Ս.ին դէմ մղած տգեղ ու անվայել պայքարը, պերճախօս մէկ ապացոյցն էր իր ամբարտաւանութեան։ Եւ նոյնքան պերճախօս ապացոյց մըն էր նաեւ «Ձեռք պաշի արարողութիւնը», որ ցոյց տուաւ թէ այդ մարդը իր նպատակին հասնելու համար խտիր չի դներ միջոցներու մէջ, ու ի հարկին գետնամած կը խոնարհի այն անձնաւորութեան առջև, որուն հակինակութիւնը ուրացած էր այնքան անպատկառօրէն։

«Փափէլ»ի խնդիրին առթիւ լուռ մնաց, որովհետև տրարքին հեղինակը իր փաոթիին կը պատկանէր։ Բայց աղմկահարեց իր սիւնակներուն մէջ, խստօրէն պարսաւեց աւելոր քահանայ մը, այն պատճառով որ իր հիւանդ աղուն տանելիք սնունդի տոպրակը թելէն կախած էր։ Այդ քահանան իր փաոթիին չէր պատկաներ։

Պաշտպանեց նաև պարզ խաբեբայ մը, Գարօնիկեանը, երբ նոյն իսկ դատարանները յանցապարտ նկատեցին զայն։

Բայց, «Նոր Լոյս»ի խմբագրական քարտուղարը իր անպատկառութեան գլուխ-գործոց մէկ ապացոյցը տուաւ, ստանձնելով կարգալոյծ վարդապետին փաստաբանութիւնը, ու յանդգնելով նոյն իսկ նախաթեթ ազգ. իշխանութիւնը, անոր տուած վճիռը ուրանալով։

ԱԶԳԵՐՈՒ ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ
ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Իրաւունք ունին այսպէս խորհելու, որովհետև միջազգային վէճեր լուծելու իրաւարարական սիստեմը տակաւին չէ կատարելագործուած։ Լիկայի խորհուրդը, Այնստանքի Միջազգային Դիւանատունը, Հաաշի Մնայուն Ատեանը այդ ուղղութեամբ մէջ կատարուած առաջին փորձերն են տակաւին։ Հետեւաբար բուն զինաթափութեան խնդիրը զէնքերը նուազեցնելու ուղղակի մէթոտը չէ, այլ միջազգային փոխադարձ յարաբերութիւնները նոր սիստէմի վրայ կազմակերպելով ռազմամթերքներու գործածութիւնը անպէտ դարձնելու մեթոտն է։ Ասիկա կը կոչուի Ապահովութեան մէթոտ։ Արդարև զինաթափութեան խնդիրը զինաթափութիւն չէ, այլ ազգերու նոր տեսակէ քաղաքական դատարաւարութեան և կազմակերպութեան խնդիրը։ Չենք կրնար ակնկալել որ ազգերը զինաթափ ըլլան, մինչև որ գոյաւորուի լաւ կազմակերպուած, Միայուն և մէթոտիկ դրութիւն մը՝ դժուարութիւններով եւ վէճերով զբաղելու համար, նոյնիսկ անոնց ծագումէն առաջ, կամ եթէ չկարենայ կանխապէս անոնց ծագումը արգիլել, ծագելէն վերջ անոնց յարմարագոյն լուծումը տալու։ Մէջբերում մը ընենք Մասաչիւկայէն, նախկին պետը Լիկայի Զինաթափութեան Յանձնաժողովին։

«Ապահովութիւնները՝ խնդիրը բռնութեամբ լուծելու հակամէտութեան արտայայտութիւններն են։ Եթէ կը փափաքիս խնդիրները բռնութեամբ լուծելու մեթոտէն հրաժարիլ, բաւական չէ բռնութեան գործիքը ոչնչացնելու ջանալ։ Պէտք է բռնու-

ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԻ ՕՐՈՒԱՆ

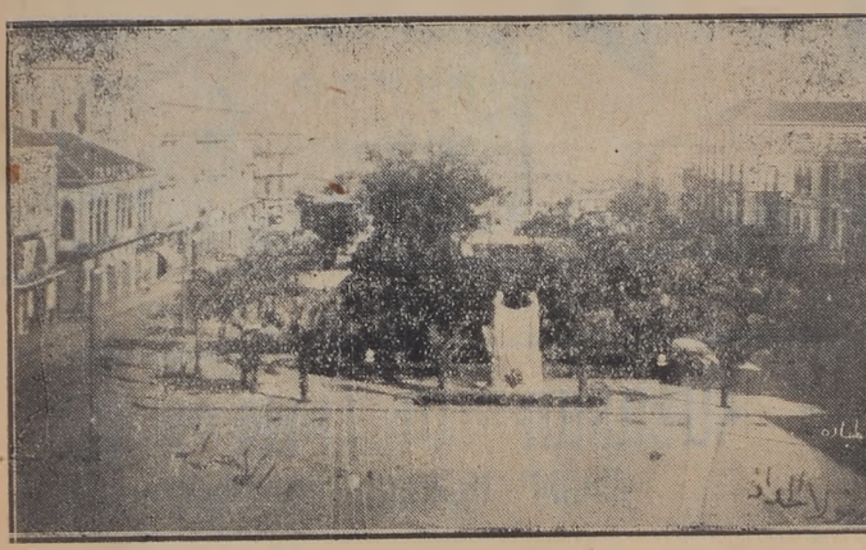

Պուրճի հրապարակը, հանրային պարտէզը եւ նահատակներու յուշարձանը

Պուրճի հրապարակին վրայ, Պէյրութի կառավարիչ Պ. Սէլիմ Թագլա, «Ահրար»ի խմբագրապետ Պ. Քրսէյզ եւ կարգ մը պաշտօնեաներ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՏԵՍԱՐԱՆՆԵՐԸ

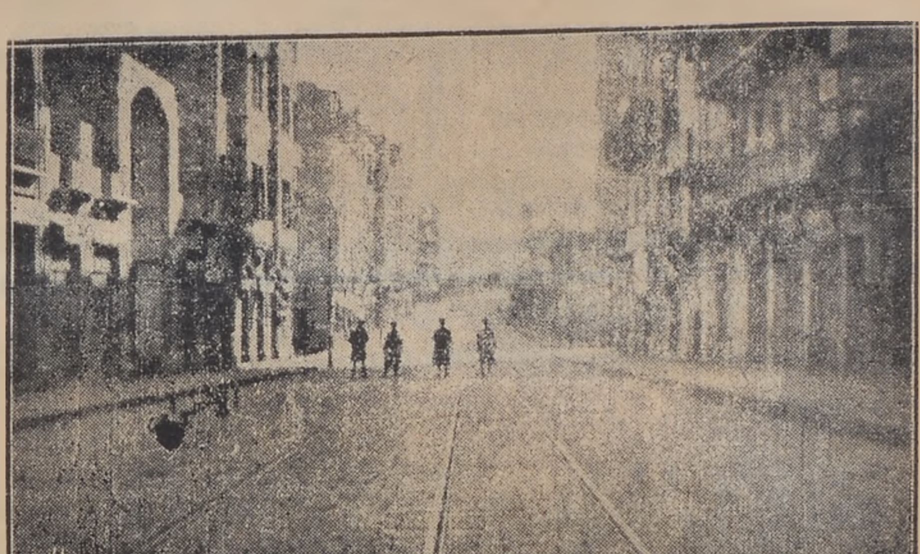

Պուրճի հրապարակը ուր չորս ոստիկաններ կանգնած են

թենէ տարբեր մէթոտ մը գտնել։ (որպէսզի ծագելիք վէճերը — և վէճեր միշտ պիտի ծագին — լուծուին. Բ. Ս.)»։

Կասկած չկայ որ պատերազմը անցեալի մէջ շատ մը անտանելի կացութիւններ լուծած է, և երբեմն անարդարութեան ժանգոտած սիստէմները փշրած ու նոր ուղիներ բացած։ Եթէ պարզապէս պատերազմը անկարելի դարձնել կ'ուզուի, պէտք է նախ հոգ տանիլ որ այն գերը որ պատերազմը կը կատարէր, թէև բիրտ ու բարբարոս կերպով մը, անկատար չմնայ. այլ զայն լրացնելու կոչուած նոր դրութիւն մը կազմակերպուի։ Առանց միջազգային դժուարութիւնները լուծելու նոր մէթոտը կազմաւորելու հին մէթոտը վերցնելը շատ մեծ բարիք մը ընել չէ երբեք։ Հոս տեղ կը գտնէ նաև Ֆրանսայի ապահովութեան թէզը։

Ազգերու փոխադարձ յարաբերութեանց նոր սիստէմի մը վրայ վերակազմութեան գործը սկսած է արդէն. պէտք է զայն զօրացնել ու կատարելագործել։ Լիկայի կողմէ հրատարակուած Dix Ans de Coopération Internationale գրքին Բ. գլուխը սա տողերով կը սկսի.

«Բախումները արգիլելը եւ միջազգային վէճերու խաղաղասիրական լուծումը ապահովելը Լիկայի գլխաւոր պարտականութիւններէն մին է. բայց խաղաղութիւնը չի կրնար հաստատուիլ բաց ի երբ աշխարհը խաղաղութեան համար կազմակերպուած ըլլայ՝ հաստատումովը յատուկ մէթոտներու և հիմնարկութիւններու, զարգացումովը միջազգային նոր օրէնքի մը որ արդարութիւնը միջազգային յարաբերութեանց հիմը ընէ, տարածումովը մտքի նոր սովորութեան մը, և քաղաքակրթութեան հասարակաց շահերու զգացումին անուամովը»։

Կ'ուզեմ վերջացնել՝ Ջանացինք գաղափար մը կազմել Զինաթափութեան Համաժողովին առջև դրուած խնդրոյն մասին։ Միայն քաղաքական տեսակէտէն քննեցինք զայն։ Զննեցինք թէքնիքական և իրաւական կողմերուն, որոնք պիտի հետաքրքրէին միայն մասնագէտները։ Բայց կը կարծեմ որ մեզի պէտք եղած էական գծերը կրցանք ամփոփել։

Համաժողովը ամէն տեսակէտէ դատելով, ըլլայ մասնակցողներու բազմութեան, կամ ելքին վճռական ազդեցութեան տեսակէտէն, պետութեանց ցարդ գումարուածներուն մեծագոյնը պիտի ըլլայ։ Ըստ երևոյթին թէքնիքական և իրաւական, իսկութեան մէջ քաղաքական գետին պիտի ունենայ ան։ Հոն պիտի վճռուի թէ պետութիւններ իրենց ազգային պաշտպանութեան սիստէմը անկախութեան մէջ պիտի պահեն թէ համագործակցութեան մէջ։ Միջազգային լուրջ դէպք մը պիտի ըլլայ ան։ Երկար ատենէ ի վեր մանրամասօրէն կը պատրաստուէր։ Իր ծրագիրը Լիկայի ատեանէն ի վեր օրակարգի վրայ եղող խնդիրներ կը պարունակէ։ Վեց տարիէ ի վեր տաք վիճաբանութեանց նիւթ եղած է ան։ Բոլոր կառավարութիւններն ալ պէտք եղած ընդարձակ ժամանակը ունեցած են խորհելու և իրենց տեսակէտները ձեւելու։ Ցարդ ոչ մէկուն կողմէ զինաթափութեան սկզբունքին դէմ առարկութիւններ եղած են։ Ընդհակառակը միշտ համաձայնութիւն տիրած է բարեփոխութեանց պէտքին մասին։ Նմանապէս բոլորին համաձայնութեամբն էր որ համաժողովին թուականը այս տարուան որոշուեցաւ։ «Չհասունցած» կոչելիք քիչ բան կայ։ Խնդիրը բարեկարգութեան մէթոտն է։

Իսկ բարեկարգութեան սկզբունքի տեսակէտէն, անհամաձայնութիւն պէտք է ակնկալել ազգային ոգիէն որ այս պահուս տարածուած է ամէն կողմ։

Ասիկա մեզ չարգիլեր սակայն յուսալու որ պետական մարդիկը, որոնք ձեռքերուն մէջ կը բռնեն աշխարհի նիւթական կազմին ճակատագիրը, հարկ եղած յստակատեսութիւնը ունենան էական բաները զանազանելու, և կամք՝ անկէ հետեւանք յառաջ բերելու։

ԲԻՒԶԱՆԴ ԵՂԻԱՅԵԱՆ

(7) (Վերջ)

ՀԱՅՖԱ-ՊԱՂՏԱՏ ԱՌԱՋԱԴՐՈՒԱԾ ԵՐԿԱԹՈՒՂԱԳԻԾԸ

(Սեփ. Թղթակցութիւն)

Երուսաղէմ, 31 Յունուար

Հայֆա-Պաղտատ ապագայ երկաթուղագծի նախնական աշխատանքները լրանալու մօտ են։ Վեց հարիւր ութսուն եւ հինգ մղոն երկարութիւն ունեցող սոյն հսկայ գիծին յատակագիծներու պատրաստութիւնը աւելի քան տարի մը տեւած է։ Բրիտանական կայսրութեան հաղորդակցական ճանապարհներուն մէջ կարեւոր տեղ մը պիտի գրաւէ, անչուշտ, ապագային, երբ գործը ի կատար ածուի, սոյն հսկայ երկաթուղագիծը։ Եւ այդ է միակ պատճառը, որ Բրիտանիոյ գաղթային քաղաքականութեամբ պարապողները, և այդ քաղաքականութեան հետ սերտ առնչութիւն ու կապ ունեցողները խիստ մեծ շահագրգռութեամբ կը հետեւին գործին։

Անդաչափական (Survey) աշխատանքները անցեալ Հոկտ.ին (1931) սկսան, երբ Գաղթային պաշտօնատան կողմէ ճարտարարապետներու և անդաչափներու առաջին խումբը ղրկուեցաւ։ Յիշեալ խումբը, հետզհետէ, զուգահեռ գործին, իր թիւը բազմացուց մինչև 540 անձ։ Փոխադրական աշխատանքները յանձնուած էր ծանօթ Պ. Նէրնին, տնօրէն Overland-ի։ Անապատային սոյն աշխատութեանց կարեւոր երեւոյթներէն էր ինքնը հսկայ շարժական ջրամբարներու (water-tanks) իւրաքանչիւրը 400 գալոն տարողութեամբ, շարքը, որ, որպէս հետեւակներ, մինչև վերջ հետեւած է աշխատաւորական խումբին, տրուած ըլլալով գործաւորական բնակավայրերէն հեռաւորութիւնը ջրբարբի վայրերուն։

Անդաչափական խումբերը բաժնուած էին վեցի։ Կիզիչ ջերմութիւնը և սառուցիչ ցուրտը յաճախ կլիմայական սոյն երեւոյթներէն եղած են, որոնց յիշեալ խումբերը հանդիպած են՝ իրենց աշխատութեանց և վայրերու փոփոխութեանց ընթացքին՝ անապատին մէջ։ Ինչպէս որ յայտնի է, գիծը տարբեր բարեխառնութիւն ունեցող երկրամասերէն պիտի անցնի։ Սկսած անապատային բարձրագիր սարահարթերէն, որ մօտ երեք հազար ոտք բարձրութիւն ունին, և ուր կիման 20 աստիճանի վրայ ցուրտ կ'ընէ, պիտի իջնէ Յորդանանի հովիտ, 830 ոտք ծովու մակերեսէն ցած, և ուր տաքիճանը 110 է շուքի մէջ։ Մթնոլորտային սոյն փոփոխութիւնները տիրող են բովանդակ գծի երկայնքին։

Երկաթուղագիծ 150 մղոն երկարութեամբ հողամասը լավայի քարերով ծածկուած է, և որ բացառական դժուարութեամբ յաղթահարուած։

Նախնական երկրադիտութիւնը (reconnaissance) պատերազմէն վերջ Բրիտանական բանակին կողմէ կատարուած է։ Իսկ իրենց ներկայ սիսթեմատիկ աշխատութեանց մէջ, անդաչափական խումբը թանկագին աջակցութիւնը ստացած է Անգլիական օդային ուժին (Royal Air Force), որ Յորդանանի հովիտին կից և լավայով ծածկուած հողամասերու վրայ համագործակցած է իրեն՝ զանազան օդային խուզարկութիւններով և քննութիւններով։ Ապահովութեան հսկած են, միասնաբար, Անդր-Յորդանանի Արաբական Լէգէոնը, Միջագետքի ոստիկանութիւնը և Անգլիական օդային ուժը։

Շինութիւնը պիտի պարունակէ նաև հետեւեալները։ Յորդանանի հովիտէն դէպի Մուսուլի դարվարը իջնող հողամասին վրայ եօթը փապուղի (tunnel) և տասը կամարակամուրջներ (viaduct) պիտի կառուցուին, մինչ 720 ոտք երկարութեամբ կամուրջ մը պիտի անցնի Յորդանանի վրայէն։ Հիթի մօտ, Եփրատը անցնելու համար շինուելիք կամուրջը 1658 ոտքէն պակաս պիտի չ'ըլլայ։

Երկաթուղագիծը այն հսկայ եւ երկար հողաշերտէն պիտի անցնի, որ Մերձաւոր և Միջին Արեւելքի մէջ ծանօթ է Բրիտանական [illegible] անունով, և որ աւելի քան 450 մղոն երկարութեամբ մէկ տարածութեան վրայ ո՛չ մէկ բնակութիւն կարելի է հանդիպիլ, բացի վաչկատուն պետէվի բանակումներէ։

Ճանապարհագծին իրական շինութիւնը հինգ տարի պիտի տեւէ, բայց երբ աշխատութիւնը լրանայ, այդ միակ գիծը ուղղակի ճանապարհ մը պիտի կազմէ Արեւելեան Միջերկրականի և Հիւսիս-Արեւմտեան Հնդկաստանի միջեւ։

Բացի միջազգային հաղորդակցութեան շղթայի մէջ իր ունենալիք կարեւորութենէն, Պարսից ծոցի վրայով Պարսկաստանն ու Հնդկաստանը արագաբար միացնելով, եւ Կարմիր ծովու վրայէն հինգ օրուան ճամբորդութիւնը և անհանգստութիւնը խնայելով, Հայֆա-Պաղտատ սոյն օղակը կարեւոր նշանակութիւն ունի նաև այն յարաբերութեան մէջ, որ ան պիտի ունենայ Մուսուլէն սկսած ապագայ քարիւղատար խողովակներու (Pipe-Line) շինութեանց հետ, որմէ ճիւղ մը Միջերկրական պիտի թափի՝ Հայֆայի ծոցէն։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՏԽՐԱՀՌՉԱԿ «ՍԱՄՈՒԷԼ ԷՖԷՆՏԻ»Ն ԹՐՔԱՑԱԾ ՄԱՏՆԻՉ ՄԸՆ Է

«Սամուէլ էֆէնտի»ին դիմակն ալ կը պատռուի։ Իր ծանօթ գրքոյկովը Թիւրքերուն գնահատանքին արժանացած «Սամուէլ էֆէնտի»ն, կը գրէ իրազեկ նամակագիր մը «Նոր Օր»ին, ընդհանուր պատերազմի ատեն թրքացած հայ մատնիչ մըն է, որ կը գործէր Պոլսոյ և արուարձաններու մէջ իբրև աջ բազուկը Ցարութիւն Մկրտիչեաններու և Հմայեակ Արամեանցներու։ Զանազան մատնիչութիւններով տխրահռչակ այդ Սամուէլ էֆէնտին այլ անուամբ Մէհմէտ Ալի էֆէնտին, Իթթիհատական վոհմակին իր մատուցած անթիւ ծառայութեանց փոխարէն տասար ամսականաւոր խաֆիէ անուանուած էր. արձանագրութիւնը կը գտնուէր «Միւթէֆերրիգա»յի տոմարներուն մէջ։

Ուրեմն Սամուէլ էֆէնտին ոչ թէ Թուլաճան, այլ դաւաճան Սամուէլ էֆէնտի է։

ԼԱԹԱՔԻՈՅ ՆՈՐ ԴՊՐՈՑԻՆ ԲԱՑՄԱՆ ՀԱՆԴԷՍԸ

ԽԱՆԳԱՐԻՉՆԵՐՈՒՆ ԼԱՒ ԴԱՍ ՄԸ

Անցեալ թղթակցութիւններով պարզեցինք մեր գաղութի վերջին անցքերը։ Զգենք առայժմ այդ տխուր դէպքերու պատասխանատուները որոնք տակն ու վրայ ըրին մեր օրինակելի ու խաղաղ գաղութը։ Չէքէրնին մօտաւոր ու հեռաւոր, յայտնի ու անյայտ դերակատարները այս մութ գաւերուն։ Միայն այսքանը ըսենք որ Լաթաքիոյ մեր սուտ բարեպաշտները գործիքն դարձած այն մութ ուժերուն ձեռքը, որ մեր չորս հազարամեայ չարքաշ ու աշխատասէր ժողովուրդի գոյութեան հիմքերը կը փորէ։ Զբաղեցնենք ողբերգութեան այս տխուր ծալքերը. «Թող մեռելները երթան իրենց մեռելները թաղեն»։

Ըսուած է, չարիքները յաճախ բարիք կը ծնին։ Վերջին գրութեամբ յայտնած էի ընթերցողներուն որ Եփրեմ Եպիսկոպոս և իր խմբակը աւերակ դարձուցին՝ մեր ազգային կեանք, և դպրոց և ամէն ինչ ու ըսած էի որ այդ աւերակէն շուտով պիտի բարձրանայ նոր շէնք մը։

Այսօր ուրախ եմ յայտնելու որ այդ շէնքը բարձրացած է արդէն գեղեցիկ ու միթթարիչ։ Խումբ մը ազգայիններու կիտակից զոհողութեամբ, բացուեցաւ նոր վարժարան մը զերծ յարանուական ոևէ ազդեցութենէ։ Վարժարան մը բառին ամենալայն իմաստով։

Ծնողական վերջին ժողովը որոշելէ յետոյ նոր վարժարանի բացման ընտրեց խնամակալ մարմին մը հետեւեալ ազգայիններէ.

Տօքթ. Փաչայճեան (Ատենապետ), Պ. Ս. Լիմոնճեան (Բ. Ատենապետ). Պ. Պ. Զպուքճեան (Ատենադպիր), Պ. Լ. Թէրզեան (Գանձապահ), Պ. Օն. Պէրպէրեան (Խորհրդական)։

Ութ օրուայ ընթացքին ձեռք բերուեցաւ կառավարական արտօնագիրը և նոյն ժամանակամիջոցին շինուեցան նաև գրասեղաններն ու դպրոցի համար անհրաժեշտ եղող իրերը։

Դեկտեմբեր 11ին երկուշաբթի օր բացուեցաւ դպրոցը և նոյն օրն իսկ արձանագրուեցան 70 աշակերտներ։ Հակառակ խումբ մը մարդոց անվայել պայքարին ու շանթաժին շուտով այս թիւը բարձրացաւ 100ի և այսօր ուրախութեամբ կը յայտնենք աշակերտութեան թիւը բարձրացած է 114ի։ Անշուշտ շանթաժը երկար չի կրնար տեւել, այդ մարդոց անամէջ խօսքերու արժէքը ու աշակերտութեան թիւը հետզհետէ աւելի ու աւելի կը բարձրանայ։

Անցած շաբաթ իրիկուն, Յունվար 30ին, տեղի ունեցաւ նոր վարժարանի պաշտօնական բացումը մանկապարտէզի սրահին մէջ։ Ժամանակէն առաջ շատցեր էր ընտրեալ հասարակութիւնը, հակառակ եղանակի անյարմարութեան։ Ծնողները պճնեցան բոլոր դասարանները ու գոհունակութեամբ տեսան արդիական ըմբռնումով կահաւորուած նոր դպրոցը։

Ժամը 8.30ին, Խնամակալութեան Ատենապետ Տօքթ. Փաչայճեան բացաւ հանդէսը։ Դպրոցի աշակերտութեան կողմէ եղան երգեր ու արտասանութիւններ։

Խնամակալութեան կողմէ խօսեցաւ Պ. Լևոն Թէրզեան։ Վերջին դէպքերու պատմականը ընելով թուեց այն պատճառները որոնք ստիպեցին որ բացուի այս նոր Վարժարանը։

Դպրոցի անօրէնութեան կողմէ խօսեցաւ Պ. Շաւարշ Մակարեան և բացատրեց կրթութեան դերը ժողովուրդներու ճակատագրին վրայ, յետոյ կանգ առաւ մեր ժողովուրդին վրայ և թուեց ծնողներու պարտականութիւնները՝ հանդէպ դպրոցին։

Վերջին անգամ խօսք առաւ Պ. Պ. Զպուքճեան որ զանազան օրինակներով բացատրեց զուտ ազգային ոգիով վարժարաններու անհրաժեշտութիւնը։ Պ. Զպուքճեան առաջարկեց դպրոցի բացումին առթիւ ընել կամաւոր նուիրատուութիւն մը։ Ժողովուրդը ընդառաջ երթալով այս գովելի առաջարկին բերաւ իր բաժինը։ Կէս ժամուայ ընթացքին հաւաքուեցաւ 133 սուրիական ոսկի։

Խանդավառ մթնոլորտի մէջ ու անվերջ ծափահարութիւններով փակուեցաւ հանդէսը ժամը 11ին։

2 Փետր. 932 ԹՂԹԱԿԻՑ

Լաթաքիա

ԹԵՐԹՕՆ «ԱԶԴԱԿ»Ի ԹԻՒ 81

ՆԱԶԸՄ ՓԱՇԱՅԻ ՅԻՇԱՏԱԿՆԵՐԸ

ՔՈՄԻԹԷՆԵՐՈՒՆ ԿՈՉԸ ԻՍԼԱՄ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ

ՕՐՄԱՆԵԱՆ ՊԱՏՐԻԱՐՔԸ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՎՍՏԱՀԵԼԻՆ

ՕՐՄԱՆԵԱՆԻ ՅՈՒՇԱԳԻՐԸ

Հայ քոմիթէներուն պահանջածն ու ուզածը սակայն, օսմանեան կայսրութեան սահմաններուն մէջ գտնուող բոլոր ժողովուրդներու ուզած ազատութիւնն ու արդարութիւնը չէր։ Բացի այդ ամէն մարդ գիտէ որ, այդ շրջանին, ամենէն աւելի ճզմուող ու ճնշուողը բուն թիւրք ժողովուրդն էր։ Տուրքի, զինուորութեան և այլ պատճառներով քայքայուողն ու բնաջնջուողը միայն թիւրքն էր։ Մէհմէտճիկ մը անգամ մը որ օճիքը տար զինուորութեան, այլեւս 8-10 տարի օճիքը չէր կրնար ազատել, և ազատելէն վերջն ալ մարդկութենէ ելած, անուժ և անպէտ արարած մը եղած կ'ըլլար։ Անոր քով այլեւս օճախ շէնցնելիք, ընտանիք կազմելիք ուժ և կարողութիւն մնացած չէր ըլլար։

Եէմէնի և Արաբիստանի միւս շրջաններուն մէջ, Արնաւուտլուկ և ամբողջ սահմաններու վրայ արիւն թափողը թրքութիւնն էր։ Ասոր փոխարէն հաւատարիմ? հպատակներ եղող հայերն ու յոյները խաղաղ ու հանգիստ կ'ապրէին և առեւտուրն ու հրապարակը իրենց ձեռքերուն մէջ կ'առնուէին։ Բացի այդ, անոնք, շատ չնչին գումար մը վճարելով զինուորութենէ զերծ կը մնային և սերունդ կ'արտադրէին։

Ամենուն ծանօթ եղող այս ճշմարտութեանց փոխան հայերը շարունակաբար «Թիւրքերու վայրագ լուծէն» կը ճառէին։

Քոմիթաճիները օտար դեսպաններու այս բողոքագիրը յանձնելէ զատ, թիւրք ժողովուրդն ալ ապստամբութեան եւ անհնազանդութեան մղելու համար անոնց ուղղուած հետեւեալ հրաւէրը հրատարակած էր.

ԿՈՉ ԹԻՒՐՔ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ

«Ո՛վ իսլամ ժողովուրդ, քեզի հանդէպ ոևէ դէշ նպատակ և մտածում չունենալնիս համար այս կոչով դիմում կը կատարենք քեզի։ Այս կոչն ու դիմումը քեզմէ վախնալնուս և կամ ուրիշ նպատակ մը ունենալնուս համար չէ երբեք։

«Մենք խրոխտ ակնարկներով դէպի մահ կը նայինք։ Այդ ալ մեզի քու կառավարութեանդ պարտադրածն է։

«Շատ հինէն իվեր քեզի հետ միևնոյն հայրենիքի վրայ համաձայն և համերաշխ ապրած ենք, բայց այս վերջերս, մեղաւոր կառավարութիւնը, թէ՛ քեզ և թէ ալ մեզ խեղդելու համար մեր միջև սկսած է ատելութիւն և պառակտումի սերմեր ցանել, բայց դուն, ո՛վ իսլամ ժողովուրդ, այս քաղաքական դաւադրութիւնն ու խաղը չհասկնալով ձեռքերդ մեր եղբայրներուն անմեղ արեան մէջ կը թաթխես և մեծ ոճիրին կը մասնակցիս։

«Ո՛վ թիւրք եղբա՛յր, այս պարագան լաւ հասկցիր որ մեր կողմէ յայտարարուած պայքարը քեզի դէմ չէ, բռնապետ կառավարութեան դէմ է։ Անոր այսօրուան դէշ վարչութեան համար է որ քու ալ այսօր բազմաթիւ լուսաւորեալ և արժէքաւոր զաւակներդ կը բողոքեն և կը պայքարին, բայց Վոսփորի ու Մարմարայի մէջ կը խեղդուին անոնց դիմումները։

«Ո՛վ թիւրք ժողովուրդ, գիտցիր քու բարեկամդ ու թշնամիդ»։

Այս կոչին մէջ անկեղծութեան և ճշմարտութեան նշոյլ մ'իսկ փնտռել, կը նշանակէ մեղք գործել։ Հայ քոմիթէները, ապստամբութեանց միջոցին. ճամբէն անցնող և իր գործին ու զբաղումին հետեւող թիւրքերը ռումբերով և գնդակներով սպաննելէ զատ, անմեղ տղաքներն անգամ կոտորելէ ետ չմնացին։ Ուրեմն, ո՛վ թիւրք եղբայր, ինչպէ՞ս կրնաս հաւատալ անոնց խօսքերուն։

ՀԱՅՈՑ ՆՈՐ ՊԱՏՐԻԱՐՔԻՆ ԴԵՐԸ

Ասկէ զատ Հնչակեան, Դրօշակեան և Դաշնակցական քոմիթէներու բոլոր հայ ժողովուրդի անունով շարժիլն ու խօսիլը սխալ է. անոնք ամբողջ հայութիւնը չեն կրնար ներկայացնել։ Թէպէտ նախկին Պատրիարք Իզմիրլեանի նման հոգիին մէջ քոմիթէճիութիւն եղող հոգեւոր պետերը գրաւուած էին և այդ միջոցաւ ալ եկեղեցիներն ու առաջնորդարանները ոճիրներու և սպանութեանց բոյներ դարձուցած։ Բայց ասկէ, իր գործով զբաղող և իր արհեստին ու առեւտուրին շնորհիւ խաղաղ ապրող բազմաթիւ հայեր դժգոհ էին։

Բայց Պատրիարք Իզմիրլեանի փոփոխութիւնն ու Երուսաղէմ աքսորուիլը, քոմիթէճիներուն շատ մեծ յուզում պատճառած էր։ Որովհետեւ նոր պատրիարքը իր կրօնական կոչումին ամբողջովին հաւատարիմ, քաղաքական էնթրիգներէն հեռու և տղայ մարդ մը ըլլալով, բոլոր եկեղեցիները քոմիթէճիներու ձեռքէն առած և առաջուան պէս հայ ժողովուրդին կառավարութեան հանդէպ հաւատարմութիւն պարտադրելու աշխատած էր։ Պոլսոյ երկրորդ հայկական ապստամբութիւնը չի զգացուած, այսինքն օսմ. դրամատան դէպքը ծագելուն պէս, Հայոց պատրիարքը վարչապետին յուշագիր մը յանձնած էր և խնդրած որ հրապարակաւ հրատարակուի ան։ Քոմիթէներու անիրաւութիւնն ու խոլյատակութիւնները փաստելու համար, Պատրիարքի այդ յուշագիրը կը հրատարակենք նոյնութեամբ։

ՕՐՄԱՆԵԱՆԻ ՅՈՒՇԱԳԻՐԸ

«Երկար ատենէ իվեր, հոս ու հոն, և մասնաւորապէս թագաւորական մայրաքաղաքին մէջ, ոճրային արարքներ գործող և հայ խառնակիչ քոմիթէներուն պատկանող կարգ մը ոճրագործներ, երէկ, չորեքշաբթի օր, խառնակութիւն հանելու նպատակաւ կարգ մը ոճիրներ գործած ըլլալով, և ատոնցմէ ուրիշ խումբ մըն ալ օսմ. դրամատունը կոխած և հոն պահակ եղող ոստիկաններն ու ժանտարմները մեռցուցած ըլլալով, ժողովուրդի զզուանքին արժանացած են։ Ուրախ ենք որ Աստուծոյ շուքն ու հովանին վայելող Թագաւորին շնորհիւ կարգն ու անդորրութիւնը վերահաստատուած է։ Եթէ անոնք հայ ժողովուրդի անունով գործած ըլլալու հովեր առած են իրենք իրենց, իրենց այս յայտարարութիւնը կը հերքենք ազգի, եկեղեցիի և ամբողջ հայութեան անունով և կը պահանջենք որ այդ ոճրագործները կրեն իրենց արժանի պատիժները, որով Թիւրք և հայ ժողովուրդներու 600 տարուան բարեկամութեան հաստատումը կարելի պիտի ըլլայ»։

Վերջապէս Պատրիարքը ամէն կերպով կը վստահեցնէր մեզ և կը յայտնէր հայ ժողովուրդի երախտիքն ու գոհունակութիւնը կառավարութեան ու ազգութեան համար։

(Շար.)

ՏԵՂԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱԿ

Ս. ՆՇԱՆ ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԱԼՈՒԱԾԻ ԴԱՏԸ

ԱԶԳԸ ԿԸ ՇԱՀԻ ՎԵՐԱՔՆՆՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱՒՈՒՆՔԸ

Ծանօթ է մեր ընթերցողներուն որ տասնեակ տարիներէ ի վեր Ս. Նշան եկեղեցւոյ ազգապատկան կալուածին մէկ մասին շուրջ դատական վէճ մը գոյութիւն ունէր Պէյրութի երեւելիներէն Գ. Էմիլ Թապէթի և Ազգին միջև։

Դժբաղդաբար, կալուածական վէճերով զբաղելու իրաւասութիւն ունեցող հաշտարար դատաւորը, քանի մը ամիս առաջ, ի նպաստ Գ. Թապէթի արձակած էր վճիռը, որով անտեսուելէ վերջ ազգին իրաւունքները սոյն կալուածին նկատմամբ, ամէն դուռ կը գոցէր ազգին առջև վերաքննութեան ենթարկելու համար տրուած վճիռը, ժամանակաբար յիշելով թէ իր կողմէ արձակուած վճիռը վերջնական է և անվերաքննելի։

Ազգին պաշտպան փաստաբանը իրաւասու պաշտօնատանց մօտ դատաւորին դէմ բողոքելով հանդերձ, դիմած էր միևնոյն ատեն Պէյրութի վերաքննիչ ատեանին, առ ի վերաքննութիւն վերոգրեալ վճռին և ամէն ջանք թափած էր արժեցնելու համար ազգին իրաւունքը։

Թերթը մամլոյ յանձնելու միջոցին, ուրախութեամբ տեղեկացանք որ վերաքննիչ ատեանը վերաքննելի գտած է հաշտարար ատեանի վճիռը և այս մասին իր շնորհումը տուած և հաղորդած է իր առջի տուած նիստին մէջ։ Այս որոշումով դատը իր ամբողջութեամբ կրկին պիտի վերաքննուի, և յիրաւի կը յուսանք որ այս անգամ արդարութիւնը երեւան պիտի հանուի, ազգին վերադարձնելով իր դարաւոր սեփականութիւնը։

Այս առթիւ խստիւ կը պահանջենք մեր Ազգային Իշխանութենէն որ ամէն հնարաւոր միջոց ի գործ դնէ արժեցնելու համար ազգին իրաւունքը։

Աւելորդ չէ ըսել այստեղ գնահատանքի խօսք ուղղել ազգին փաստաբան Մէթր Խալէֆին և Առաջնորդարանի գործակատար Գ. Պըզտիկեանին, որոնք ամէն կարելի աշխատանք թափեցին այս տարի բոլոր փուլերուն մէջ։

ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ ԽԱՉԻ ՆՊԱՍՏՆԵՐԸ

Իր կազմութեան օրէն սկսած, ազգօգուտ աշխատանքի լծուած է Հայ Օգնութեան Խաչի Պէյրութի մասնաճիւղը: Բազմաթիւ անգամներ արձագանգը եղած ենք անոր գթութեան գործերուն եւ ձեռնարկներուն, որոնք ի գործ կը դրուին մեր կարօտ ու չքաւոր հայրենակիցներուն հանդէպ:

Ծնունդի առթիւ, տեղական վարչութիւնը, մասնաւոր յանձնախումբ մը դրկած է հիւղաւաններ եւ ճիւղական նպաստ բաշխած է աղքատ ընտանիքներու։

Մամուլթէյնի թոքախտանոցին մէջ գտնուող հիւանդներու համար ըսկըսած է գիշերազգեստներ պատրաստել, որոնք շուտով պիտի ղրկուին հիւանդանոց: Ինչպէս կը յիշեն ընթերցողները, Օգնութեան խաչի վարչութիւնը, քանի մը ամիս առաջ ալ, ճիւղական կարեւոր նուիրատուութիւն մը բրած էր Մամուլթէյնի ազգային բուժարանին:

ՆԱՐԻՆՋԻ ԱՐՏԱԾՈՒՄԸ ԹՐԻՓՕԼԻԻ ՄԷՋ

Կառավարութեան հասած տեղեկութեան մը համաձայն, Թրիփոլիի նարինջի բերքը այս տարի նախորդ տարիներէն աւելի շատ արտածում ունեցեր է: Մինչեւ Յունուարի ըսկիզբը 50110 սնտուկ նարինջ արտածուած է, իւրաքանչիւր սնտուկը 6-8 ոսկիին: Յունուար ամսուան ընթացքին արտածուած է 32,825 սնտուկ, 8—10 ոսկիին իւրաքանչիւր սնտուկը:

Կը յուսացուի որ այս ամիս աւելի շատ արտածում ըլլայ։

ԵՐԿՈՒ ՀԱՒԿԻԹԻ ՀԱՄԱՐ ՔՈՅՐԸ ԿՍՊԱՆՆԷ

Դամասկոսի մէջ, Անմէս Ապուս անուն երիտասարդ մը որ քիչ մը անհաւասարակշիռ էր, իր քոյրերէն կուզէ երկու հաւկիթ: Քոյրերը կը պատրաստեն հաւկիթները եւ կը հրամցնեն իրենց եղբօր։

Անմէս իրիկունն ալ հաւկիթ կուզէ քոյրերէն: Սակայն քոյրը կը յայտնէ որ չկայ: Կը բարկանայ Անմէս եւ կսկսի ծեծել զանոնք: Վերջը կը պառկի անկողին։

Առաւօտուն քոյրերէն մէկը մեռած կը գտնուի: Հասկցուած է որ Անմէս գիշերը խեղդելով մորթած է զայն:

Անմէս ձերբակալուած է։

ԻՍԼԱՄ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒ ԹԵՐԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

ՍԹԱՆՁԵԼԻ ՄԱՐԴԱՀԱՄԱՐԸ...

«Օրիանդէն.—

Մեր վերջին թիւին մէջ տեղեկութիւն տուինք թէ Լօռէֆիէի ամբողջ թաղ մը զանց առնուած էր բնակիչներու մարդահամարը կատարելու պաշտօն ունեցող յանձնախումբին կողմէ։

Միջ տեղեկութիւն կը տրուի թէ այս զանցառութիւնը իմացուելուն պէս հաղորդուած է Պէյրութի կառավարիչին, որ հրաման տուած է անմիջապէս քննութեան ձեռնարկելու համար:

Իր դիւանապետը պ. Կապրիէլ Ասուաս տեղւոյն վրայ գացած է եւ հաստատած թէ երկու հազար բնակիչներուն վերաբերեալ 421 յայտարարութիւններ իր դարակին մէջ պահուած էին թաղին մահմետական մխթար Սաիտ Տարեանի կողմէ, որ իբրեւ պատրուակ ցոյց տուաւ «պարզ մոռացում» մը...

Ամէն պարագայի տակ, եթէ այս դաւին մասին տեղեկութիւն տրուած չըլլէր Լօռէֆիէի քրիստոնեայ մխթար պ. Ֆարէս Աունի կողմէ, պր. պ. Ասուասի կողմէ մարդահամարին կատարուած երկու հազար անձերը արձանագրուած չպիտի ըլլային նոյնին տոմարներուն մէջ։ Նոյնպէս Օրէյ Տիէօ գտնուող հիւանդները զորս Սաիտ Տարեան այցելել սեպուած էր եւ որոնց այցելած է պարոն Ֆարէս Աունը։

Միւս կողմէ, Մխթար Սայիտ Տարեանի բոլոր այդ օրուան միջոցին բռնած ընթացքը մասնաւորապէս կասկածելի եղած է: Մարդահամարի յանձնախումբը դժուարութեան մատնելու համար, այս պաշտօնեան կէս օրուան դէմ յանկարծակի անհանգստութիւն մը պատրուակ բռնեց եւ անմիջապէս վերադարձաւ իր տունը, այսպէսով սեպելով որ իր պաշտօնակիցները ժամանակ կորսնցնեն փնտռելու համար ուրիշ անձ մը։

Ի՞նչ պատժական կարգադրութիւն եղած է այս Մխիթարին դէմ: Բայց ամէն բանէ առաջ, յիշեալը մխթար կը մնայ տակաւին:

ՈՃԻՐ ՄԸ ՀԱՆՐԱՏՈՒՆԵՐՈՒ ԹԱՂԻՆ ՄԷՋ

ՀԱՆՐԱՏԱՆ ՏԻՐՈՒՀԻՆ ԽԵՂԴԱՄԱՀ ԿԸԼԼԱՅ ԳՈՂԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ

Երեքշաբթի գիշեր, տարօրինակ գողութիւն երեւցող ոճիր մը գործուած է հանրատուներու թաղին մէջ 11ին մէջ։ Այս տունը բնակուած էր երկու կիներու կողմէ. մէկը՝ տանտիրուհին ըսէ Սարպա (Ճէգգին) 35 տարեկան Հաննէ էլ—Հալեպլի, եւ միւսը Իւզալի անուն պոռնիկ մը:

Երեքշաբթի երեկոյ, երբ հինգ ներկայացան սոյն հանրատունը, Ա. Ղանի Ղասան ճաշարանի սեղաններու մէկուն վրայ եւ տանտիրուհիին հետ զաւեշտ խմեցին։ Միջոց մը, յաճախորդներէն մին դուրս ելաւ եւ Իւզալին տարաւ ճաշարանին բաւական հեռու սենեակ մը։ Իր ընկերները սոյն պարագայէն օգտուեցան յարձակելու համար Հաննէ էլ-Հալապիին վրայ եւ զայն աղէկ մը կապելով խեղդամահ բրին։ Անոնք պարպելէն յետոյ, բոլոր դարակները եւ թանկագին առարկաներ պարունակող զգրոցները. մարեցին բոլոր լոյսերը եւ իրենց միւս ընկերը կանչելով անհետացան։

Երբոր Իւզալի իր սենեակէն դուրս ելաւ, տեսաւ որ իր տիրուհին անշունչ վիճակի մը մէջ պառկած էր տախտակամածին վրայ խառն ու խուռն եղած կահ կարասիներու մէջտեղ։ Իր արձակած աղաղակները ոտքի հանեցին բոլոր թաղը։ Ոստիկանութիւնը անմիջապէս փութալով հոն օրինական քննութեան ձեռնարկեց:

Դիտական քննութեան պաշտօնատան պետ պ. Ջէմալի ապակիներու եւ կարասիներու վրայէն, մատի դրոշմներ առաւ։

Խեղդամահ եղող կինը իր վզին վրայ կը կրէր մարդասպաններուն եղունգներուն հետքերը։ Իւզալին կարողացած է ճշգրիտ կերպով նկարագրել մարդասպանները։

ՓՈԽԱՆ ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

Տէր եւ Տիկին Ջէրքէզեան, իրենց զաւկին՝ Պ. Օննիկ Ջէրքէզեանի ամուսնութեան տարեդարձին առթիւ, փոխան շնորհակալութեան հարսնեկան հանդէսի բոլոր հրաւիրեալներուն, 2000 ս.դ. եւ ոչխար մը կը նուիրեն Մամուլթէյնին, եւ 400 ս.դ. Ս. Նշան ազգային վարժարանին։

ՆՈՐԷՆ ԽՈՐՀՐԴԱՒՈՐ ԱՆՀԵՏԱՑՈՒՄ ՄԸ

ԼԱԹԱՔԻԱ ՌՈՒՍՈՒՑՉՈՒՀՈՒԹԻՒՆ ԸՆԹ. ԱՄԵՐԻԿՈՒՀԻ ՄԸ ԱԳԱՐԴԻՒՆ ԿԵՐՊՈՎ ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ ՎԵՑ ՕՐԷՆ Ի ՎԵՐ

Լաթաքիայէն լուր կը տրուի թէ սոյն քաղաքին Ամերիկեան վարժարանի ուսուցչուհիներէն Միս Էսկարբ իր բնակարանէն անհետացած է վեց օրէ իվեր եւ թէ զինքը գտնելու համար կատարուած բոլոր հետազօտութիւնները ապարդիւն մնացած են մինչեւ յարդ:

Միս Էսկարբ 70 տարեկան կին մըն է եւ եղեր եւ Լաթաքիա հաստատուած 40 տարի է վեր։ Անիկա ծանօթ էր բոլոր բնակիչներուն եւ սիրալիր յարաբերութիւններ կը մշակէր բոլոր շրջանակներուն հետ:

Տեսնուած է, թէ Միս Էսկարբ յաճախ գիշեր ցերեկ կը շրջէր ամենամութ փողոցներուն մէջ, առանց երբեք վախնալու յարձակման ենթակայ լինելու եւ կամ յարձակուած:

Անիկա ամէնուն ուշադրութիւնը գրաւած էր իր գործունէութեամբ եւ մանաւանդ անգլիական դաւանութեան յաճախորդներուն թիւը բարձրացնելու աշխատանքովը։ Անիկա կզբաղէր բարեգործութեամբ եւ ամէն դուռ ափ կառնէր նպաստ հաւաքելու համար: Սակայն, իր վրայ կը կրէր թանկագին զարդեղէններ եւ ճանչցուած էր իբրեւ խոշոր հարստութիւն ունեցող մէկը։

Միս Էսկարբ առեւանգուած է արդեօ՞ք աւազակներու կողմէ: Թէ մարդասպանի մը զոհը եղա՞ւ արդեօ՞ք, որ ծուղակի մը մէջ ձգելով սպաննած կրնայ ըլլալ զայն գողնալու համար իր զարդեղէնները եւ դրամը։

Արդեօ՞ք մոլեռանդի մը կողմէ սպաննուեցաւ։

Ամէն ենթադրութիւն թոյլատրելի է: Միս Էսկարբ իր բնակարանը ձգած է անցեալ հինգշաբթի կէսօրէն յետոյ սպասուհիին յանձնարարելէ ետք թէ իր թէյը պատրաստէ ինչ որ կապացուցանէ թէ ուսուցչուհին դիտաւորութիւն ունէր վերադառնալ անմիջապէս:

Պէյրութի Ամերիկեան հիւպատոսը տեղեկութիւն առնելով այս խորհրդաւոր անհետացումին մասին, Լաթաքիա դրկեց իր պաշտօնեաներէն մէկը որ քննութիւն մը կատարեց տեղւոյն վրայ եւ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ կառավարիչ պ. Շէվլիէի հետ:

Լուր կայ թէ իբրեւ վարձատրութիւն հազար ոսկի պիտի խոստացուի ուսուցչուհին գտնողին:

ՎԷՃԸ ՈՃՐՈՎ ԿԸ ՎԵՐՋԱՆԱՅ

Պուրճի Րօս էլ Ֆարան ճաշարանին մէջ, Հասան Եուսուֆ անուն բեռնակիր մը ածուխ բեռնաւորուած ներս մտաւ։ Դէմքն ու երեսը ածուխի փոշիէն սեւցած ըլլալով, ճաշարանի ծառայողներէն Ճօրճ Րիզքի պէտի գաւաթ մը օղի նետեց անոր վրայ: Բեռնակիրը, որ մահմետական էր, յուզուեցաւ եւ պոռաց, Ճօրճ հայհոյական խօսքեր ուղղեց որու վրայ սկսաւ կռիւ մը երկուքին միջեւ: Ճաշարանի ծառայողը դանակի հարուած մը իջեցնելով բեռնակրի կուրծքին, զայն ծանր վիրաւորուած վիճակին մէջ գետին ձգեց:

Վիրաւորը հիւանդանոց փոխադրուեցաւ եւ Ճօրճ ալ բանտ։

15 ՄԻԼԻՈՆ ԴԱՀԵԿԱՆ ՏՈՒԳԱՆՔ

Ժամանակին գրած էինք որ, Տամուրի ծովեզերքը 3 հարիւր պայծառ Թամպաք եւ 25 սնտուկ բըղախաղ փախցնող հինգ նաւավարներ ձերբակալուած էին եւ մաքսատան վարչութեան կողմէ 15 միլիոն ս.դ. տուգանքի դատապարտուած էին։

Դատապարտեալները դատարան դիմած էին եւ բողոքած տրուած վճիռին դէմ։ Բայց համաձայն Բարձր Գոմիսէրութեան 70րդ որոշմնագրին, վերաքննութիւնը կարելի կըլլայ միայն այն պարագային, երբ դատապարտեալները կը վճարեն վճռուած գումարները: Որով դատարանը առջի օր, մերժեց անոնց առաջարկը եւ հաստատեց մաքսատան վարչութեան որոշումը։

ԵՐԿՈՒ ԹԻԹԵՂ ԱՖԻՈՆ

Գոմիսէր Խըլսօ Նաճաճ, Նէճմէի պահականոցի գոմիսէրը, Խորէն Առաքել Զօրապեճեանի բովկէն գտած է, երկու թիթեղ աֆիոն:

Խորէն իսկոյն ձերբակալուած է։

100ԻՆ 60 ԲԱԺԻՆ

Սուրիական կառավարութիւնը որոշմնագրով մը 100էն 60 բաժին կուտայ ամէն անոնց որոնք լուր կուտան մաքսանենգուած ապրանքի մը մասին:

ՏԱՀՐ ԷԼ ՊԷՅՏԱՐԻ ՃԱՄԲԱՆ

Տահր էլ Պէյտարի ճամբան գոցուած էր քանի մը օրէ իվեր։ Ղրկուած գործաւորները ձիւնը մաքրած եւ ճամբան բացած ըլլալով, երթեւեկութիւնը սկսած է:

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ԲՆԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ

ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՆԵՐԸ ՄԵԾԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆ ՈՉԸ ԿԱԶՄԵՆ

Վերջնականապէս յայտնի եղած չէ դեռ մարդահամարի արդիւնքը, սակայն կարգ մը շրջաններու արձանագրութիւնները լմնցած ըլլալով, տեղական թերթեր կրցած են մօտաւոր թիւեր տալ:

Պէյրութի բնակչութեան թիւը ինչպէս գրած էինք, մօտաւորապէս 180 հազար կը հասնէր: Այժմ հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը տրուին այդ թիւի շուրջ:

52 հազար բոլոր Սիւննի, 11 հազար Շիի, 5 հազար Դրուզ, 30 հազար Մարոնի, 20 հազար յոյն օրթոտոքս, 24 հազար Հայ, 8 հազար յոյն կաթոլիկ, 4 հազար բողոքական, 5 հազար հրեայ եւ ուրիշ փոքրամասնութիւններ եւ 20 հազար օտարներ։

Որով 179 հազար բնակչութեան 86 հազարը քրիստոնեաներ են եւ 73 հազարը ոչ-քրիստոնեաներ, թէեւ 20 հազարը օտարներ:

ՀԱՄԱՅՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ոստիկանութիւնը երեքշաբթի գիշեր Մաարաք փողոցի մէջ ձերբակալեց Գարգէս Տասուրեան եւ Մարտիրոս Գէօզակեան անուն երկու հայեր որոնք բռնուեցան պոլշեվիկեան թռուցիկներ ցրուելու ատեն:

Թռուցիկներու չափ թռուցիկներ գտնուած են անոնց մօտ որոնցմով կոչ կուղղուէր բանւորներու 4 Փետրուարին ցոյց մը ընելու համար «Իմպերիալիստներու եւ գաղթավայրեր հաստատողներու դէմ եւ պաշտպանելու աշխատաւորներու անտեսուած իրաւունքները»։

Ձերբակալուող այս երկու անձերու բնակարանին մէջ կատարուած խուզարկութիւն մը երեւան հանեց բազմաթիւ գործիք մը, համայնավար լրագրներու լուսանկարներու ֆիլմեր եւ բրոշուրներ գրքոյկներ:

Միւս կողմէ, նոյն իրիկունը, Քրիստոսի թաղին օրը ոստիկանութիւն տրուած է թէ Հայ մը նման թռուցիկներ ցրուած է իր թաղին մէջ:

ՊԱՐՈՒՀԻԻ ՄԸ ԴԷԼԻՆ ՆԿԱՄԸ

Էվլին Իպրահիմ Ազու Աֆի անուն պարուհի մը, առջի գիշեր, վարիչ ծերեն Քոֆէրի բէնզինաշարժով կը վերադառնար իր տունը, լրացուցած ըլլալով իր գործը:

Վարիչը փոխանակ կենալու առանձնապէս իր տան առջեւ, ինքնաշարժը ուղղեց դէպի ամայի փողոց մը։ Պարուհին վախնալով ինքզինք վար նետեց կառքէն եւ թեթեւ կերպով վիրաւորուեցաւ։ Անիկա բողոքեց ծրագիրի ոստիկանութեան յիշեալ սօֆէրին դէմ

ՓԱՏ ՄԸ ԿԸ ՓԼԻ ԱՆՑՈՐԴԻ ՄԸ ՎՐԱՅ

Մուհամմէս Ապեթյ Քաճման անուն Իուսէֆի գործաւորը երբ կանցնէր Տաղպաղա թաղին փողոցէն, բարձրութենէ մը փայտ մը ինկաւ Մուհամմէսի վրայ։ Վիրաւորը ծանր վիճակի մէջ փոխադրուեցաւ հիւանդանոց:

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱՇԱՐԺ ՎԷՃ ՄԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Հալէպէն լուր կը տրուի թէ Ֆրանչիսկականներ բողոքած են սարաֆոֆի հիւանդութեանց յատուկ պետական հիւանդանոցին իրենց վարժարանին մօտ հաստատուելուն դէմ։ Ֆրանչիսկեան Հայրերը պահանջած են սոյն հիւանդանոցի փակումը, պաշտպանելու համար իրենց աշակերտներուն բարոյականը որոնք պիտի կրնային պատուհաններէն տեսնել թէ ինչ որ կանցնի կը դառնայ հիւանդանոցին մէջ, մանաւանդ որ անոր մէկ յարկաբաժինը յատկացուած է հանրային կիներուն։ Այս կիները չպիտի քաշուին աշակերտներուն ցուցադրել վանելու բաներ ինչ որ պիտի խռովէր անոնց միտքերը։

Կառավարական շրջանակները կը յայտնեն որ դժուարին պիտի ըլլար գոհունակութիւն տալ Ֆրանչիսկեաններու պահանջին թէեւ այս պաշտօնները օրինաւոր ալ լինին: Դիտել կուտան թէ Ֆրանչիսկեաններն են որ իրենց վարժարանը հաստատած են հիւանդանոցին քով, եւ այս պայմաններու տակ պետութիւնը յանցանք մը չունի։ Միւս կողմէ, հիւանդանոցի շինութիւնը 60 հազար ոսկի արժած է պետական գանձին համար, որ դրամական չի այդքան կարեւոր գումար մը կորսնցնել:

Ֆրանչիսկեանները կը յայտնեն թէ պետութիւնը այս հիւանդանոցը յատկացուց սարաֆոֆիկ հիւանդութեանց իրենց վարժարանին օգնութեան յետոյ:

Խնդիրը այժմ կը գտնուի այս վիճակի մէջ, անել կացութեան մը առջեւ կը գտնուին երկու կողմերն ալ։

ՆՈՒԻՐԱՏՈՒՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Մամուլթէյնի ազգային Թոքախտանոցին կը նուիրեն Տիարք Թարսեղ Ջէրքէզեան 2 հազար ս. դհկն. եւ ոչխար մը, Տիգրան Մավիսազալեան հազար ս. դ., Գրիգոր Ազիրեան 500 ս.դ.։

— Հ.Մ.Ը.Մ.ի տարեդարձին առթիւ, պ. Գասպար Իբէքեան 1000 ս. դ. կը նուիրէ Հ.Մ.Ը.Մ.ի տեղական վարչութեան։

— *Պրն. Գրիգոր Ազիրեան հինգ սրկն. ոսկի կը նուիրէ Պէյրութի Հայ Ճեմարանին։*

— *Պր. Կիւրեղ Քէլէշեան 300 ս. դ. կը նուիրէ Մամուլթէյնի Թոքախտանոցին:*

Ստանալ խմբագրութենէս։

— *Գ. Հրանդ Սիլահեան 100 ս. դ. կը նուիրէ Մամուլթէյնի Թոքախտանոցին։*

Ստանալ խմբագրութենէս:

ՍԱԿԱՐԱՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ

5 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1932

	Սու րկ
Եգիպտկ. Թղթադրմ.	448
Անգլիկն. »	437
Տոլար »	126
Թրքական »	58
Փունտ Օթթօման	130
Իտալական Լիր 100	640
Յունակն. Տրախմի 100	155
Անգլ. ոսկի	604
Ֆրանս. »	480
Օսման. »	547
Արծաթ մէճիտ	26
Գրէտի Ֆոնս. Ա. Ձք.	496
» Բ.	288
» » Գ.	283

ՍԷֆէրեան եղբարք Րիւ Ֆոշ Թելեֆոն՝ 5-19

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ

Ի գիտութիւն Հայ ժողովրդեան կը ծանուցանենք որ, անոնք, որոնք մարդահամարի օրը չեն արձանագրուած եւ կամ իրենց թուղթերը լեցուցած բայց առիթ չեն ունեցած յանձնելու զանոնք յատուկ Յանձնախումբին, շաբթուս մէջ իսկ անպատճառ ներկայանան Ազգ. Առաջնորդարան եւ արձանագրուին, իրենց հպատակութեան իրաւունքը չի կորսնցնելու եւ յառաջիկային դժուարութեան չի հանդիպելու համար։

Ազգ. Առաջնորդարան Հայոց

ՀԱՅԿՆ. ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՀԱՄԵՐԳ

(60 ՀՈԳԻՆՈՑ ԵՐԿՍԵՌ ԵՐԳՉԱԽՈՒՄԲ)

Կազմակերպուած՝

ԱՄԵՐ. ՀԱՄԼ. ՀԱՅ ՈՒՍԼ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ կողմէ

Ղեկավարութեամբ՝ ԵՐԳԱՀԱՆ

Հ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆԻ

WEST-HALL

Փետր. 15 շաբաթ երեկոյեան ժամը 9ին

Տոմսերու գիներ.— Ա. ԿԱՐԳ 75 Բ. ԿԱՐԳ 50 Ս. Դ.

Պիտի երգուին խմբերգ, զուգերգ, թրիօ եւ մեներգներ՝ Կ. Վարդապետէ, Ա. Մանուկեանէ, Տէր Ղեւոնդեանէ եւ խումբին ղեկավար Հ. Պէրպէրեանէ.

Այժմէն ապահովեցէք Ձեր տոմսերը եթէ կուզէք յիշատակելի վայրկեաններ ապրիլ, եթէ չէք ուզեր զրկուիլ սոյն ժողովրդական ԱՆՆՄԱՆ համերգէն։ Ներկայ պիտի ըլլան կարեւոր թիւով օտարներ, եկէք դուք ալ անոնց հետ արժանաւորապէս ծափահարելու Հայ երգն ու Հայ արուեստը։

ԾԱՆՕԹ.— Տոմսակները որոշ աթոռներու համապատասխան թիւեր կը կրեն, համերգի ընթացքին չէ կարելի աթոռ փոխել։ Կը խնդրուի սոյն կէտին ուշադրութիւն դարձնել։

ՀՐԱՊԱՐԱԿԱՅԻՆ ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

Փետր. 7ին, կիրակի, կէսօրէ վերջ ժամը 3ին

Փոքր Հայքի ՀՆՉԱԿԵԱՆ ՏԱՆ մէջ

Պիտի խօսի ընկեր ՍԻՒՆԻՔ, նիւթ ունենալով

Ազգերու պատմական կռիւը Արեւելքի մէջ

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԵԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍԸ

Մուտքը 5 ս. դ. ամէնին համար

ԱԿՈՒՄԲԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ՓԱՍՏԱԲԱՆ

ԽՈՍՐՈՎ ԹԻՒԹԻՒՆՃԵԱՆ

(Տոքթ. իրաւագիտութեան)

ԿՍՏԱՆՁՆԷ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԴԱՏԵՐ

Ընկերակցութեամբ հանրածանօթ փաստաբան ՄԷԹՐ ԱԶԻԶ ԷԼ ՀԱՇԷՄԻ

Գրասենեակը բաց է կէսօրէ առաջ 9—12 *կէսօրէ վերջ* 3—6

Rue Allenby, Immeuble NESSOULI ՀԵՌԱՁԱՅՆ 1-28

Etablissement J. HEKIMIAN FILS

(Maison fondée en 1877)

56 Rue FAUBOURG SAINT HONORE - PARIS (VIIIe)

Առեւտրական տուն է գործի համար

ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԱՊՐԱՆՔ, ՆԻՒԹ ԿԱՄ ԳՈՐԾԻՔ

կրնայ հայթայթել ամենանպաստաւոր գիներով

Հեռագրական Հասցէ Efi-Elyseding - Paris - 123

ՖՕԹՕ ՀՐԱՉ

Անոնք որ կ'ուզեն վերջին նորաձեւութեանց համաձայն նուրբ եւ ճաշակաւոր լուսանկարներ ունենալ, առանց վարանումի թող դիմեն Մաարաթ փողոց, Նորակառոյց Խորհրդարանի ճիշդ դիմացի շէնքին երկրորդ յարկաբաժնի վրայ, նորաբացուած ՖՕԹՕ—ՀՐԱՉ Աթելիէն, որ ունի ելեքտրականութեան առանձին բաժին մը եւս, որով առանց նկատի ունենալու օդն ու ժամանակը՝ կարելի է գոհացում տալ ամենանրբաճաշակներուն իսկ։

ԱՅՑԵԼԵՑԷ՛Ք ԵՒ ԳՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

32

ցուած։

— Թերեւս անունս մոռցան և զէնքս չեն յիշեր, որ հիմա գան, ներկայանան և ըսեն որ իրենք այդ երիտասարդներն էին։ Ես արդէն մոռցած եմ անոնց զէնքը, կ'ըսէր Անդրանիկ ինձ անձամբ։

Անդրանիկ հասաւ իրիկուան Բասէնի գաւառին վրայ գտնուած Գոմաձոր գիւղը։

Այնտեղ դիմեց առաջին պատահող Հայ շինականին, որ զինքը առաւ և հիւրասիրեց իր օճախին մէջ։

Յոգնած էր անիկա և բոլորովին փոշիին մէջ կորսուած։

Անդրանիկ, որ այնքան ֆիզիքական մաքրութիւնը սիրող մարդ էր, հոգեկան և սրտի մաքրութեան հետ միասին, երկու երեք ամիսէ ի վեր չէր լուացած։

Հայ շինականը ջուր պատրաստեց և հրաւիրեց Անդրանիկին լուանալ։

— Ճամբէ եկած էք. յոգնած կ'ըլլաք. յոգնութիւնդ կ'առնէք լուանալէ ետք։

Աւելի աւելի մեծ պատիւ մը չէր կարող երեւակայել Անդրանիկ։

Լոգացաւ։

Յետոյ միասին նստան և սկսան խօսիլ երրուան դէպքերու մասին։

— Թուրքը քանի կ'երթայ աւելի զուլմ կը դառնայ, սկսաւ Հայ շինականը, մեր ցանքը, մեր հերկը, մեր խոտն ու արօրը Թուրքին կը պատկանին, մենք սեփականութիւն չունինք։ Կամաց կամաց այնպէս պիտի ըլլայ, որ Թուրքը պիտի գայ և պիտի ըսէ մեզ, որ ամէն ինչ իրենն է և մենք միայն աշխատողներ։ Կամաց կամաց մեր բարոյական հարստութիւնն ալ Թուրքը պիտի սեփականացնէ, վերջացուց Հայ շինականը։

29

Մարտիրոս գնաց ոստիկանատուն վալիին հետ միասին և առաջնորդուեցաւ բանտ։

Անդրանիկ ոչ մէկ կոպէկ չունէր իր մօտ։

Դիմեց դարձեալ միեւնոյն սրճարանը։

Նստեցաւ պահ մը և մտածեց մտնել սրճարանի տիրոջ և խորհուրդ հարցնել գործ մը գտնելու և աշխատելու համար։

Մտածեց անգամ մը դիմել Առաքելին, որ այնքան բարեացակամ գտնուած էր իրենց դէմ, բայց ամաչեց։

Մօտեցաւ սրճարանապետին.

— Ես գործ մը կ'ուզեմ, այս քաղաքին մէջ գործ չի կա՞յ, հարցուց Անդրանիկ։

— Արհեստաւորի համար գործ կ'ըլլայ, պատասխանեց սրճարանի տէրը միեւնոյն բարի տրամադրութեամբ։

— Ես արհեստաւոր եմ, յարեց Անդրանիկ։

— Ի՞նչ արհեստ ունիս, հարցուց սրճարանատէրը։

— Հիւսն եմ պատասխանեց Անդրանիկ։

— Լաւ վարպե՞տ ես։

— Բաւական լաւ, համեստութեամբ ըսաւ մեր ապագայ հերոսը։

Սրճարանապետը կանչեց իր փոքրիկ ծառան և Անդրանիկը ուղարկեց հիւսնի մը մօտ։

— Անցեալ օր մէկը կ'ուզէր, աւելցուց անիկա գուցէ ելլելէ առաջ։

Անդրանիկ գնաց այդ վարպետին մօտ, որ իսկոյն զինք դրաւ գործի։

Մեր հերոսը շինեց երեք պատուհան և մէկ դուռ Կարսի տան մը մէջ և պարապեցաւ խանութին մէջ հիւսներու վերաբերեալ զանազան գործերով։

15-20 օր այդ վարպետին քով պարապելէ յետոյ դարձեալ անակնկալ կերպով կը հանդիպի Մարտիրոս

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՉԻՆ-ՃԱՊՈՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ
ՃԱՊՈՆ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԷ ՌՄԲԱԿՈԾԵԼ

Նանքին.— Ճափոնական մարտանաւեր ռմբակոծեցին քաղաքը և նաւային զինուորներ ցամաք հանեցին։ Պատերազմական վիճակ հրատարակուեցաւ։

Խարպին.— Ճափոնական զինուորական իշխանութիւնները որոշած են Մանչուրիա գտնուող իրենց զօրամասերը համախմբել Խարպինի վրայ։

Թօքիօ.— Անգլիական և Ամերիկեան դեսպանները կրկին բողոքեցին Շանկայի մէջ կատարուած զինուորական գործողութեանց դէմ։ Ճափոնական կառավարութիւնը որոշեց զօրաբաժին մը ղրկել Շանկայ։

Վաշինկթըն.— Ֆրանսական դեսպանը դիմում մը կատարեց Պ. Սթիմսընի մօտ հերքելու համար կարգ մը թերթերու կողմէ տրուած դիտումնաւոր լուրերը որոնց համաձայն Ֆրանսան նպաստաւոր դիրք մը կը բռնէ եղեր Ճափոնին նկատմամբ։ Անիկա հաւաստիք տուաւ նաև թէ Ֆրանսան կը միանար Միացեալ Նահանգներու և Անգլիոյ Թօքիօի մօտ կատարուած դիմումին յարգել տալու համար Ֆրանսայի և միջազգային մենաշնորհները, օտարահպատակներուն կեանքը և ստացուածները։

Շանկհայ.— Շաբէյի մէջ ծագած հրդեհներու հետեւանօք մէկ միլիոն ոսկի սթերլինէ աւելի կորուստներ եղած են։ Հազարաւոր տուներ, գործարաններ ու մթերանոցներ կործանած են։ Գործարաններու, դրամատուններու և խանութներու փակման հետեւանքով իրենց աշխատանքէն զրկուած մարդոց թիւը կը հաշուուի կէս միլիոնէ աւելի։

ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Ժընև.— Զինաթափութեան համաժողովը կը բացուի այսօր, ժամը 15.30 ին։

Իր բացման ճառին մէջ Նախագահ Հէնտըրսըն պիտի պարզէ իր յոյսերը, մերժելով խորհրդաժողովին ձախողութիւնը՝

61 պետութիւններու պատուիրակները հոս ժամանեցին՝

Պ. Թարտիէօ երեկ տեսակցեցաւ պ.պ. Թօմասի, Հէնտըրսընի և Տրըմմընտի հետ և այսօր ալ պիտի տեսակցի պ. Զալէսքիի և փոքր համաձայնութեան պետութեանց ներկայացուցիչներուն հետ։

Ի ՆՊԱՍՏ ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ

Պրիւքսէլ.— Տ. Վանտէրվէլտ այս առաւօտ Թագաւորին յանձնեց ի՛նպաստ զինաթափութեան աղերսագիր մը որ կը կրէր 342,000 ստորագրութիւն։

„ԱՐՈՒՐԵԱՑ ՃԱԿԱՏ" ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

Պէրլին.— «Արուրեալ ճակատ» անուն ինքնապաշտպանողական նոր կազմակերպութեան պատկանող 20,000 հանրապետականներու կողմէ կարեւոր ցոյց մը կատարուեցաւ առանց ոև է միջադէպի։

Պէրլին.— Ռայխստակը 13 Մարտը նշանակած է իբրև թուական նախագահական ընտրութեան։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԴՐԱՄԱՏՈՒՆԸ ԿԸ ՎՃԱՐԷ ԻՐ ՊԱՐՏՔԵՐԸ

Լոնտոն.— Անգլիոյ դրամատունը Ֆրանսայի դրամատան վճարեց իր պարտքը մէկ միլիառ 860 միլիոն ֆրանք։

ՄԻԱՑԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ԴԻՐՔԸ

Ուաշինկթօն.— Մանիլա գտնուող 2800 ամերիկեան զինուորներ հրաման ստացած են մեկնելու համար դէպի Շանկհայ։ Ամերիկեան կառավարութիւնը նոր բողոքագիր մը ուղղած է Ճափոնի, որը հիմնուած է այն իրողութեան վրայ թէ՝ Շանկհայ արշաւանքը կը կազմէ միջազգային իրաւանց բռնաբարում մը։

Նանքին.— Շանկհայի մէջ Քանխօնին զինուորներու կրած վնասները պաշտօնապէս կը հաշուուին 1000, որոնց 600 ը սպանեալ։

եւ ԱՍՏՂԸ Բ-ՆԻ ՊԻՏԻՈՅՆ

ԸՆՏԱՆԻՔԻ ԱՍՏՂԸ
(L'ETOILE du FOYER)

Առեւտրական և երկրագործական ժողովրդային վարկի հաստատութիւն Անսահման ընկերութիւն.— դրամագլուխ՝ 3,000,000 ֆրնք. որ կրնայ 3.000,000,000 ֆրնքի բարձրացուիլ վարչական խորհուրդի պարզ որոշումով։

Կեդրոնատեղի.— 137 Boulevard Sebastopol - Paris

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ Արեւելեան պետութեանց
Սամիր Օրէյի շէնք, Պուրճ, Պէյրութ

ԵԼԵՒՄՏԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

Առանց պայմանագրութեան

ՕԺԻՏ

Երաշխաւորեալ տոկոս 6%։ Առկէ զատ մասնակցութիւն ընկերութեան շահերուն։

ԿԱԼՈՒԱԾԱԿԱՆ ՃԻՒՂ

ՎԱՐԿԵՐՈՒ ԲԱՑՈՒՄ

կալուածի վրայ փոխատուութիւնք

վճարելի 10—15—20 տարիէն. որոշուած պայմանաժամէն առաջ ալ կրնայ վճարել։

ԸՆՏԱՆԻՔԻՆ ԱՍՏՂԸ ընկերութիւնը ներկայիս 75,000է աւելի անդամ ունի։ Մինչև 1 Ապրիլ 1931 Ընտանիքին Աստղը 135 միլիոն փոխ տուած է, գրաւով 500 միլիոնէ աւելի արժէք ունեցող անշարժ կալուածներու վրայ։

Ամէն բացատրութիւն ուղղել՝ B.P. 821, Beyrouth

ՏՔԹ. Բ. ԳՈՒԼԱԳԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ ՆԵՐՔԻՆ, ՄՈՐԹԱՅԻՆ ԵՒ ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑՆԵՐԷՆ

Կը դարմանէ գիտական ամենավերջին միջոցներով, թոքերու, ստամոքսի, աղիքներու, լեարդի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները։ Հին եւ նոր ձերմակեղութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով, ինչպէս նաեւ Ֆրանկախտ եւ մորթային հիւանդութիւններ։

Արագ, արմատական եւ բարեխիղճ դարմանում։

Հիւանդ կ'ընդունի ամէն օր, բացի կիրակիէ, իր նախկին դարմանատան մէջ. ժամը 8—12 եւ 2—6ու մասնաւոր՝ ժամադրութեամբ։

Երեքշաբթի օրերը, ժամը 2—5 վկաեալ *ԱՂՔԱՏՆԵՐՈՒ ՁՐԻ*

Ժօրժ Հաւեաւ փողոց՝ թիւ 8

Կարի եւ Ձեւագիտութեան Դասընթացք

Տիկին ՄԱՌԻ ԵՐԱՄԵԱՆ

ՎԿԱՅԵԱԼ ԴԵՐՁԱԿՈՒՀԻ

ԲԱՐԻԶԷՆ ԵՒ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԷՆ

Կարի եւ ձեւագիտութեան մասնագիտուհի, Տիկին Մառի Երամեան կը վերադառնայ իր արհեստանոցը, Մեծ Սէրայի դիմացը Նօ. 78 տան երկրորդ յարկը։

Երեք ամսուան միջոցին կը սորվեցնէ ամենավերջին նորաձեւութեամբ, կար եւ ձեւագիտութիւնը իր բոլոր բարդութիւններով եւ տրդիական միջոցներով, Droit-fils մեթոտով։ Իր աշակերտուհիները կ'օժտէ Բարիզի աշխարհածանօթ Académie Daydou վկայականով։

ՍԹԱՆՏԱՐՏ *Կօշիկները միշտ ամենա[illegible], ամենախնայողն, ամենաէժանն եւ ամենագեղեցիկներն են.*

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ

ՆԱՃԱՐ ԵՂԲԱՅՐՆԵՐՈՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

ՄԵԾ ՕՔԹԱԶԻՕՆ

25 Օրուայ Միջոցին Սկսած 1932

20 ՅՈՒՆՈՒԱՐԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ՓԵՏՐՎԱՐ 5

100ԻՆ 10-30 ԶԵՂՉ ԳԻՆԵՐՈՒ ՎՐԱՅ

ԱՌԻԹԸ ՄԻ ԿՈՐՍՆՑՆԷՔ

ՏՕՔԹ. ԳԷՈՐԳ ԿԷՐԿԷՐԵԱՆ

Վկայեալ Lauréat նախկին Interne եւ այժմէական ՄԱՍՆԱԳԷՏ՝ բժիշկ Ֆրանսական հիւանդանոցի ԱՉՔԻ, ՔԻԹԻ, ԿՈԿՈՐԴԻ, ԱԿԱՆՋԻ և ԳԼԽՈՒ հիւանդութիւններու բաժնին։

Հիւանդ կ'ընդունի կէսօրէ վերջ ժամը 2—6 իր գլխաւոր մէջ rue de Damas, No. 15։

Հիւանդները ուղղակի հիւանդանոց կ'ընդունուին իր կողմէ տրուած մուտքի թուղթով։

Աղքատ հիւանդներու ձրի դարմանում, ամէն օր կէսօրէ առաջ ժամը 10—12, հիւանդանոցի դարմանատան մէջ։

ՏՕՔԹ. ԼԵՒՈՆ ԵԷՆԻՔՈՄՇԻԵԱՆ

(Նախկին ներքին բժիշկ Պէյրութի Ամերիկ. հիւանդանոցի)

Իր նոր դարմանատունը կը գտնուի Այէնպի փողոց (Նախկին Մաարատ), Լիբանանի Խորհրդարանի Նորակառոյց պալատի ճիշդ դիմաց, երկրորդ յարկ։

Ընդունելութեան ժամեր.—

Կէսօրէ առաջ ժամը 9—12, կէսօրէ վերջ 2—6։

ՉՔԱՒՈՐՆԵՐՈՒՆ ՄԻՇՏ ՁՐԻ։

ԵՐԳԻՉՆԵՐԸ
ԲԵՄԲԱՍԱՑՆԵՐԸ ԵՒ
ՄԲՕՍԻ ԱՄԱԹԷՕՌՆԵՐԸ
ՓՈՐՁԵԼՈՒ ԵՆ ՄԻԱՅՆ
-ԲԱՍԹԻԼ ՎԱԼՍԱ-ները
ՍՈՑՆ ԲԱՍԹԻԼՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԱԶԴԵՑԻԿ ԵՆ ԵՒ
ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԴԵՂԱՐԱՆՆԵՐՈՒ
ԵՒ ՏՐՕԳԻՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

Պահանջեցէ՛ք **ՎԱԼՍԱ** *անունը կրող տուփերը*

Ներկայացուցիչ՝ ՍԱՐԻՍԱ Եղբարք
Փոստարկղ թիւ 445
ՊԷՅՐՈՒԹ

Անձամբ եւ առանց ծախսի մաքրեցէք

ՁԵՐ ՀԱԳՈՒՍՏՆԵՐԸ

Ինչ հարկ այլեւս հագուստները մաքրել տալու համար ծախսի ենթարկուիլ երբ կայ հրաշալի նոր գիւտ մը

ԼԻՒՍԷՆ (LUCIN)

ԱՌԱՆՑ ԼՈՒԱԼՈՒ, ՊԱՐԶԱՊԷՍ ԽՈՉԱՆԱԿՈՎ

ԿԸ ՄԱՔՐԷ ՈՒ ՆՈՐ ԿԸ ԴԱՐՁՆԷ

բամպակէ, բուրդէ, ամէն տեսակ հիւսուածք, հագուստ եւ հիւսուածեղէն, ինչպէս նաեւ զարդ, կարպետներ, վերարկուներ, ձեռնոցներ, ներքնակներ, եւայլն, առանց կերպասին վնասելու։ **ՓՈՐՁԵՑԷՔ ԵՒ ՀԱՄՈԶՈՒԵՑԷՔ։**

Տուփը կ'արժէ 25 ս. դհ. միայն։

Մէկ տուփով կարելի է տասը հատ մաքրել։

50 ս դհկ. ղրկողին 2 տուփ կը ղրկուի՝ [illegible]

Ծանօթ [illegible] մեծաքանակ ապսպրանքներու [illegible]։ Դիմել՝

Մ. ԿԱՊՐԱՆ ի Պօրսա—Պէյրութ (B. P. 422) կամ *ՅԱԿՈԲ ՆԵՐՍԷՍԵԱՆԻ*, սեղանաւոր, Ֆօշ փողոց. *Պէյրութ։*

Տոկուն շինուածք
Վայելուչ տեսք
Ձայնին եւ բնական ձայն
Անոնք յատկանիշներ՝

ՈՐՈՆՑՄՈՎ ԿԸ ԶԱՏՈՐՈՇՈՒԻՆ

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐԸ

Պատրաստուած վերջին կատարելագործեալ դրութեամբ, Անգլ. ամենահին եւ ամենամեծ ընկերութեան կողմէ

APOLLO GRAMOPHONE Co. Ltd
(of London)

ԱՓՕԼԼՕ ՖՕՆՕՆԵՐՈՒ ԹԱԳԱՒՈՐԸ !!!

Կատարեալ համոզում գոյացնելու համար անգամ մը այցելեցէք

MAISON APOLLO, Rue de la Poste, BEYROUTH

Փորձեցէք եւ համոզուեցէք, ամէն ձեւի, ամէն գնի [illegible]

Ընդհ. ներկայացուցիչներ՝ Սուրիոյ, Պաղեստինի, Անդրյորդանանի, Միջագետքի եւ Արաբիոյ.— ՍԻՆԱՆԵԱՆ ԵՂԲՕՐՔ

SINANIAN FRÈRES, Boîte Postale 642, BEYROUTH (Syrie)

սին։

— Ո՞ւր ես, Անդրանիկ, ո՞ւր կորար, կը հարցնէ Մարտիրոսը։

Անդրանիկ առաջին անգամ չպատասխանեց և ապշած նայեցաւ իր սիրտի ընկերոջ վրայ։

— Ես լսեցի, որ ձեզ երկու ժամ պահած են ոստիկանատունը և յետոյ ազատ արձակեր են։

— Ուրկէ՞ լսեցիր։

Մէկը ինձ բսաւ, որ այսօր մէկը սահմանը անցած ատեն բռնուած էր, բայց ազատ արձակուեցաւ, հարցուցի ազատ արձակուողին անունը, քու անունդ տուաւ, անկէց յետոյ հանգիստ մնացի։

— Ինչ կ'ընես հիմա, հարցուց Մարտիրոս։

— Ծառայութեան մէջ եմ, կ'աշխատիմ մէկ քանի ոսկի իրարու քով բերել և դարձեալ իմ նպատակիս երթալ, պատասխանեց Անդրանիկ։

— Եկուր խօսինք։

Անդրանիկ դարձեալ կը հետեւի Մարտիրոսին, որ կ'առաջնորդէ Առաքելին մօտ։

Առաքել սիրով կ'ընդունի և ցաւ կը յայտնէ որ անյաջող անցած է իրենց ճամբորդութիւնը։

— Քանինե՞ր գացին և յետ եկան, բայց վերջապէս յաջողեցան անցնիլ, կ'աւելցնէ Առաքել։

Իրիկունը կը խորհրդակցին դարձեալ ճամբայ իյնալու։

Այս անգամ իրենց կը միանան ուրիշ երկու ընկերներ, որոնք եկած էին Կովկասի ներքին գաւառներէն։

Ջ

ՄԻԵՒՆՈՅՆ ՃԱԿԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՈՒՂԻՆ

Փորձութեան վայրը.— Անդրանիկ կուտայ նոր ծրագիր.— Զինուր կը կորսնցնեն.— Անդրանիկ կը հասնի Բասէն.— Հայ Շինականը.— Հիւրասիրութիւն.— Ռուսան դէպքեր.— Թուրքը եւ Հայը.— Անդրանիկի կարծիքը.— Հայ Շինականին կասկածները.— Նոր Խուն։

Երկրորդ օրը դարձեալ ճամբայ կ'իյնան, Առաքել կը հոգայ անոնց ծախսերը մինչեւ հասնին իրենց ընտրած տեղը։

Կը հասնին փորձութեան վայրը։ Պէտք է անցնին Դարա Ուրդանի չայր։ Պահակները դարձեալ կը տեսնեն։ Այս անգամ Անդրանիկ չհամաձայնիր յանձնուիլ և կը հրահանգէ ամէն մէկը փախչիլ զանազան ուղղութեամբ դէպի սահմանէն ներս։

Այնպէս ալ կ'ընեն։

Ռուս սահմանագլխային պահակները արագ և առաջ կրակ կը բանան փախչողներուն վրայ։

Ոչ ոք իրարմէ լուր ունի։

Անդրանիկ կ'անցնի սահմանէն ներս առանց տեղեկութիւն ունենալու իրեն հետ ճամբայ ինկող ընկերներուն ճակատագրին մասին։

Անդրանիկ մինչեւ հոգն ալ ոչ մի տեղեկութիւն չունենար անոնց մասին։

Անիկա միշտ կը կարծէր, որ սպաննուեցան կամ հոգը, մինչեւ Հայաստանէն իր դուրս ելլելը՝ մնած էին կամ զանազան երկիրներ գաղթած և մնա-

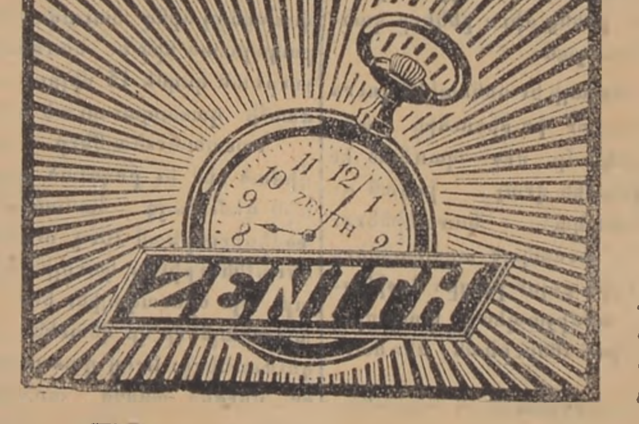

« Time is money »

Ժամանակը ոսկի է

ԶԷՆԻԹ

ԺԱՄԱՑՈՅՑԸ ՇՆՈՐՀԻՒ ԻՐ ԱՄԵՆԱՃՇԳՐՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՃԵԴԱՊԱՀՈՒԹԵԱՆ

անզուգական յատկութիւններուն ձեզի դրամ կը շահեցնէ առանց դժուարութեան, ջիարիութիւն տալով խնայելու ձեր ռոպէներն անգամ։

Ունինք ժամացոյցներու ամբողջ շարք, ոսկի, արծաթ թէ նիքել, կիներու եւ այրերու համար։

Կեանքի աղբիւրն դէմ!

այլեւս ոչ ներկայացում ոչ նուագ անհանգէս նուագը ձեր տան մէջ։

ՕՏԷՕՆ

Սկաւառակի եւ ֆոնոյի յայտնի մարքան ձեզ այս կը մատուցէ քիչ դրամով ամէն գիշեր ընտիր նուագ լսելու հաճոյքը։

Գնեցէք **ՕՏԷՕՆ** *ֆոնօ մը*

որմէ անկասկած պիտի հմայուիք եւ շնորհիւ այս հռչակաւոր մարքային սկաւառակներուն շարունակական ժամանման, կրնաք ամէն իրիկուն Ձեր տուններուն մէջ վայելել ամենամեծ նուագահանդէսները եւ նուագները, իրենց վերջին ստեղծագործութիւններով։

Այլեւս ոչ ներկայացում եւ ոչ ալ նուագահանդէս. այդ բոլորը ունեցայ ձեր տան մէջ միայն [illegible]։

Կ'ԱՊԱՀՈՎՈՒԻՆ ՆԱԵՒ ԲՈԼՈՐ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԱՄԵՆԱՆՊԱՍՏԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐՈՎ

Ընդհ. Ներկայացուցիչ՝ ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՇԱՀԻՆ (Ֆօշ փողոց)

Վաճառատուն՝ Վէյկան փողոց, քաղաքապետարանի դիմաց կից։